CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 27 NOEMBRIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 211 Apare în fiecare Duminecă

Ceia ce nu putem îngădui

— Nebunia comitagiilor bulgari —

Nevrednici să se stăpânească, întru cât slaba lor putere de judecată nu-i ajută, şi nestăpâniţi de cei cari au datoria să-i stăpânească, comitagii bulgari — aceşti sălbatici şi sângeroşi meseriaşi ai crimei — ameninţă să turbure liniştea lumii, prin isprăvile lor tâlhăreşti.

Şi e primejdios, că gravitatea apucăturilor lor sălbatice nu-i înţeleasă de toţi cei cari au interesul să fie pace şi vreme pentru vindecarea rănilor pe cari războiul le-a pricinuit pretutindeni.

Mijloacele de luptă ale comitagiilor, cari înţeleg tipic-balcanic naţionalismul şi patriotismul, sunt totdeauna provocătoare.

Fără motiv dat de alţii şi neînţelegând câtă grozăvie izvoditoare de urmări grele e în uşurateca lor spusă, că ţin să dea foc Europei, *aceşti sălbateci, al căror loc firesc nu e în Europa, omoară fără preget în jurul lor, căutând să-şi întărîte vecinii.*

Acum câteva zile, un român macedonean, Tănase Goţu, aşezat în judeţul Durostor, a fost omorît de către comitagii. Omorul acesta a turburat adânc sufletele consătenilor săi şi pe ale tuturor românilor din Cadrilater. Mâhnirea şi ciuda acestora au avut un puternic răsunet în sufletele tuturor românilor, în primul loc în ale macedonenilor din ţară.

Românii n'au decât o dorinţă şi nu ţin la altceva, de cât să trăiască linişiţi la vetrele lor şi să asigure ţării lor propăşirea, vrintr'o viaţă liniştită şi spornică. De aceea ei, vor: să nu fie hărţuiţi şi turburaţi de vecini cari nu-şi pot limpezi capul şi nu pot înţelege interesele de viaţă ale întregii lumi.

Ei nu pot îngădui şi nu vor îngădui o stare de lucruri, care înseamnă încurajarea pornirilor sălbatice ale unor nechibzuiţi nevrednici să înţeleagă îndatoririle unei vecinităţi omenoase şi pe ale civilizaţiei.

Românimea se ridică cu tărie sufleteşte împotriva ticăloşiei primejdioase a comitagiilor. Ea cere ca, atât guvernul bulgar, cât şi al nostru şi ţările civilizate, cari se luptă să păstreze pacea lumii, să stărue să pună capăt izbucnirilor criminale, ale primitivilor îndărătniciţi să turbure liniştea populaţiei noastre dobrogene.

Nevoe deplină este, ca turburările să fie oprite la vreme.

„CULTURA POPORULUI"

Adevărata misiune a învăţătorului

Se va zice, poate, de către unii, că se discută prea mult asupra învăţătorului. Este adevărat se discută mult; dar cred că aceasta e una dintre cele mai bune dovezi, cum că învăţătorul e unul dintre factorii principali ai desvoltării culturale şi ai ridicării morale a păturii ţărăneşti.

Rolul lui este unul dintre cele mai importante. E deajuns 'să ne gândim numai la câţiva dintre oamenii mari ai timpului, cum ar fi spre exemplu un Tolstoi, care şi-a sfârşit viaţa făcând pe învăţătorul, pe dascălul sârguitor, în mijlocul poporului, spre a lumina minţile întunecate, înclinate — după cum s'a văzut — a primi, cu bucurie nespusă, să se înfrupte şi ele din arborele culturii. De asemenea, un mare general japonez, după isbândă strălucită în războiul ruso-japonez, a răspuns entuziasmului cu care îi erau oferite onoruri şi demnităţi în semn de recunoştiinţă, de către popor, că nu doreşte altceva, ca mulţumire sufletească, decât un post de învăţător.

Iată deci, cât de grea şi în acelaş timp cât de onorabilă este această sarcină.

Cui îi cad pentru întâia oară în mână, sufletele acelea de copii nevinovaţi cari abia ştiu să facă semnul crucii, dacă nu lui, învăţătorului?

El primeşte cel dintâiu materialul brut, din care trebue să facă operă model. Aşa cum va începe el să modeleze, cu ştiinţa lui, în sufletul plăpând şi neştiutor al copilului, aşa vom avea omul de societate. El este acela care, dacă a început bine modelarea, bine va merge până la sfârşit; iar dacă a început rău, în mod excepţional şi cu adausuri vădite abia dacă mai poate fi reparat ireparabilul.

Iată dece învăţătorul este subiectul pus în discuţie cel mai frecvent. Dar dacă ştim ce trebue să fie un învăţător, şi vedem ceeace este, mai ales acum în zilele noastre, mare ne este durerea.

Modelatorii noştri de suflete, abia început lucrul, îl şi lasă în părăsire, căci băncile populare, cooperativele săteşti şi atâtea altele la fel le răpesc cea mai mare parte din timp, sustrăgându-i dela adevărata lor datorie. Sunt unele părţi, unde, din această cauză, cântul, desenul, lucrul manual şi chiar interesul pentru carte au ajuns ceva neinsemnat.

Să nu se creadă că aduc acuzaţii învăţătorului. Poate că unii dintre noi îşi găsesc îndreptăţirea cea mai hotărîtoare în insuficienţa salariilor.

Totuşi, nu trebuie să uităm sarcina noastră de învăţători. Şi dacă, până acum, retribuţiile insuficiente existenţei, ne-au făcut să găsim refugiul la adăpostul băncilor şi al cooperativelor săteşti, să ne dăm seama că tocmai acest refugiu ne-a făcut să uităm adevăratele noastre drepturi şi să nu stăruim de ajuns pentru cuvenita promovare a intereselor noastre.

Acum avem la conducerea Ministerului instrucţiunii publice un om, care a făcut mult pentru regenerarea învăţământului nostru, şi e gata ori când să ia în consideraţie apelurile noastre; numai vorba lui Crist: *„Cereţi şi vi se va da"*.

I. Popescu

Cugetări

Prietenia unui om mare este ca o binefacere a zeilor.
Voltaire
Filosof şi scriitor francez

Răbdarea este un arbore cu rădăcina amară, dar cu fructele foarte dulci.
Proverb persan

Nu da prietenilor sfaturi frumoase, ci sfaturi folositoare.
Solon

Nu ierburile rele înăbuşesc grâul bun, ci neglijenţa cultivatorului.
Confucius

Unui om cinstit nu-i este teamă decât de sine însuşi.
Le Blanc

Omul care învaţă la un singur meşter nu va şti nici odată nimic.
J. Jaurés

Ce folos de noroc, dacă nu-i minte.
Din popor

Lucrează cu furie, fără scop, ca un nebun: vei vedea rezultatul!

Iarăşi Sectanţii...

Câteva precizări

Intr'un număr trecut al Culturii Poporului, un tânăr învăţător, d. Stan Ionescu, publică impresiile sale dela o adunare baptistă. Impresiile sunt scrise într'o formă frumoasă şi chestiunea deşi veche, e totuşi de actualitate. Trebuia însă ceva mai mult şi mai multă preciziune în cele expuse.

Fiind Preot nu de mult în ţinuturile zarandului, am avut ocazie să cunosc profund şi rătăcitoarea lor învăţătură, dar şi felul lor de viaţă intimă şi publică.

E foarte adevărat că propaganda sectară e un pericol naţional. De sectari s'au folosit Ungurii pentru desnaţionalizarea Românilor, în apusa împărăţie Austro-Ungară, de sectari se folosesc azi duşmanii românismului de pretutindeni. Atunci, ca o punte de trecere către maghiarism, acum ca un picur de apă în interiorul unei neclintite stânci, o tendinţă de nimicire a bisericii şi subminare a neamului. Nici o naţiune de pe pământ nu şi-a legat atât de mult fiinţa sa, până la contopire chiar, de religie, ca poporul românesc. *Deci lovind în religie, se loveşte în însăşi existenţa neamului nostru.* Aceasta o ştiu «amicii» cari ne pândesc în umbră.

Procedeul lor în adunări e curios din alt punct de vedere. Predicatorii, buni mânuitori ai cuvântului, în susţinerea aşa zi-selor predici, fac o excursie scripturistică alegând versetele-trunchiate cari ie convine lor. Că e vreo legătură sau nu între ideia predicatorului şi versetul citat, nu-l interesează pe acesta. El are în vedere efectul făcut asupra minţilor nedesăvârşite. Şi în adevăr, adeseori efectul e cel dorit de el, pentrucă are în ajutor necunoaşterea Sfintei Scripturi şi ignoranţa poporului, noutatea care contribue la deşteptarea interesului, haina de umilinţă sub care se ascunde doctrina subversivă şi mai presus de toate, lucirea satanică, pierzătoare de suflete, a dolarului de peste ocean. Ascultătorii sunt convinşi că din expunerile predicatorului se desprinde adevărul. Nu pot citi însă în taina sufletului său, spre a vedea josnica falşitate a celui ce trâmbiţează pocăinţa. De-ar avea această putere, ar fugi îngroziţi de fariseii de răspântii,

Viaţa intimă a predicatorilor deveniţi peste noapte mari teologi, lasă mult de dorit. Cunosc unul din aceştia, care şi-a schilodit nevasta la plug, în câmp, din care cauză a dus-o cu zile la mormânt, Şi acesta prediea evanghelia şi voia să moralizeze o lume.... creştină. Dar câte nu se vorbesc în şoaptă despre ei, câte fapte nu se povestesc că s'ar fi săvârşit în singurătatea vieţii lor familiare!

Nu numai că nu fac cruce, dar ei nu recunosc aproape nimic din al Bisericii noastre. Şi ce recunosc în aparenţă, nesocotesc în fond. In special contra Preoţilor se revoltă, numindu-i «lupi de seară» şi «fiare cu obraz de fier» după cuvântul: Bate-voiu păstorul şi se va împrăştia turma.

In cărţile lor se spune că cel care nu-i de aceeaşi credinţă, chiar frate, părinte, ori alt neam, să fie considerat ca un duşman. Deci iată unde rezidă pericolul naţional.

Că merg ortodocşii la adunările lor, e o greşeală. Calea pierzării e largă, ispita e dulce şi ademenitoare, chemarea lor e asemenea muzicii fermecătoare a şarpelui cu clopoţei din deşerturi şi sufletul necunoscător şi cu puţină judecată, se lasă prins în mreaja misteriosului păianjen sectar.

Cu nouăsprazece veacuri în urmă, se vede şi altceva decât ce a văzut d. Stan Ionescu. Se vede colosul roman plin de adâncă întunecime sufletească. Deşi în deplină strălucire, totuşi carul roman troznia din încheeturi.

Bogăţiile grămădite în cetatea eternă, moleşeşte vigurosul popor roman şi-l aruncă în braţele luxului şi orgiilor nenumărate. Ambiţii personale, lupte interne, mulţimea de popoare supuse cari suspinau după libertate, în special seminţiile germanice, toate acestea grăbesc căderea imperiului. E adevărat că un vânt de libertate a început să adie peste urgisiţii popoarelor lumii, prin răspândirea ideilor creştine.

Dar nu creştinismul a fost cauza căderii, ci decăderea morală a fost cauza prăbuşiri marelui imperiu. *Creştinismul n'a fost o revoluţie socială, ci s'a desvoltat în timp, asemeni grăunţelui de muştar.* Mântuitorul chiar recunoaşte autoritatea de stat prin banul dajdiei, Apostolul Pavel şi toţi ceilalţi de asemenea, iar nu ca sectarii zilelor noastre

Creştinismul a venit cu ceva nou şi dumnezeesc, într'o lume plină de patimi şi orbită de păgânism. Neputincioşii idoli, veneraţi de popoarele imperiului, de plebe ca şi de patricieni, de robi ca şi de împăraţi, fac loc treptat, învăţăturii mântuitoare, a Dumnezeescului Răscumpărător. Era deoparte lumina, binele şi adevărul, iar de cealaltă întunericul, răul şi minciuna şi cine trebuia să triumfe, dacă nu lumina şi adevărul creştinismului!

Azi, după aproape două milenii, rolurile s'au inversat. Care om cu mintea sănătoasă poate afirma, că lumina devenită mai măreaţă şi mai strălucitoare, după scurgere de veacuri, e un stâlp de întunerie? Cari adevărul? Unde e lumina din învăţăturile sectare? Şi atunci ce rămâne toată a lor răuvoitoare propagandă, decât o umbră trecătoare pe cerul învăţăturii creştine!

In trecutul bisericii noastre au mai fost asemenea umbre, chiar atunci când creştinismul era în faşă apar sectele. Şi în decursul veacurilor au apărut sectele necontenit, urmărind deaproape biserica lui Cristos. Dar ca tot ce este dela Satana, s'au stins una câte una în veşnicia uitării, ca din cenuşa lor să apară altele în desfăşurarea vremii. Aşa că biserica noastră nu se găseşte în faţa unui duşman nou şi necunoscut, ci în faţa duşmanului din primele veacuri, îmbrăcat azi în altă haină. Si de acest duşman nu s'a înfricoşat nici când şi nu se va înfricoşa niciodată în viitor.

Ivirea sectelor a avut şi o parte bună, conform proverbului: din tot răul ese şi un bine. Sectarii au fost pentru Biserică opoziţia straşnică din Parlamentul popoarelor din zilele noastre. Ei au zguduit multe spirite inactive au scuturat somnolenţa multor clerici cari au devenit bărbaţi de mare valoare în Biserică şi, au făcut ca adevărul creştin să apară mai puternic şi mai plin de strălucire în faţa lumii întregi.

Dacă poate fi apropiere între lumină şi întuneric, apoi putem vorbi de apropiere şi între creştinii primelor veacuri şi baptiştii de azi. Cuvintele «simplii, ignoranţii» se potrivesc de minune baptiştilor, dar în niciun caz primilor creştini; iar «fanatici» se potriveşte şi la unii şi la alţii, cu o singură deosebire: atunci era un fanatism conştient, îndreptăţit, călăuzit de focul credinţei adevărate, iar acum un fanatism fariseic, periculos din punct de vedere naţional.

A numi ignoranţi pe cei dintâi creştini în general, e o greşeală. Fără îndoială poporul de jos a fost simplu şi neştiutori în toate părţile lumii şi în toate timpurile. Dar tot aşa putem zice şi de străluciţii Părinţi despre care ne vorbeşte Istoria bisericească?

Putem spune despre Pavel, apostolul neamurilor, care învaţă filosofia profană, toate ştiinţele acelor vremuri, cum şi teologia la picioarele marelui Gamaliel? Putem spune aşa ceva despre covârşitoarea personalitate a celui care şi vremea parcă a oprit-o în cale, îndreptându-i cursul după a sa voinţă?

O filosofie aşa de adâncă se desprinde din scrierile acestui sfânt Apostol, încât şi azi, după două mii de ani, numai oamenii cu adevărată cultură filosofică înţeleg spiritul epistolelor sale.

A ne teme pentru viitor, ca nu cumva soarele învăţăturii creştine să fie înghiţit de vârcolacii rătăcirilor secrete, e a ne coborâ la drobul de sare al femeilor din poveste.

Noi ca factori educativi, ca îndrumători ai poporului dornic de noutăţi şi uşor de ademenit la rătăcire, dar mai ales ca buni Români şi creştini luminaţi, să punem în slujba neamului tot avântul tinereştilor noastre năzuinţe, să ne fortificăm în cunoaşterea Scripturii pe care mulţi o ştim numai din auzite. Si atunci, de dragul restabilirii adevărului, nu vom mai îngenuchia cu ei — ceeace nu facem în bisericile noaste — ci vom combate cu arma purului adevăr pariculoasele lor învăţături. învăluite în haina celor mai ordinare minciuni şi vom feri poporul de întuncric şi pierzare.

Deasupra tuturora însă, trone ze exemplul vieţii noastre fără de prihană.

Pr. ŞTEFAN FLORESCU

Preoţii învăţători

S'a sfârşit războiul şi ţinuturi noi au fost alipite la patria mumă, pe cari fără nici un drept ni le deţineau străinii, «pământ din vechiu pământ» cum zice poetul!.

Câmpii mănoase şi munţi înalţi, cu sate ca şi ale noastre, cu oameni blajini şi doritori de bine ca toţi Românii, s'au reîntors după veacuri de răzleţire la tulpina străbună.

Şi aceste noi ţinuturi aveau o mulţime de lipsuri: le lipseau în primul rând aceia care duc făclia luminii la ţară: învăţătorii. De unde trebuia să-i ia Statul atunci?

Şcoli normale erau puţine, iar procentul de absolvenţi pe cari îi dădeau, nu era suficient nici pentru vechiul regat.

Şi atunci vrednicii noştri cârmuitori, în dorinţa lor de unificare, ce nu se poate înfăptui decât prin şcoală, au căutat să acopere această lipsă prin preoţii — învăţători.

Li s'a dat seminariştilor în ultimul an câteva cunoştinţe pedagogice, — au trecut apoi examenele de capacitate în faţa unor comisiuni întocmite anume pen-aceasta şi iată-i pe tinerii preoţi propovăduind şi din amvon şi de pe catedră. Hotărârea luată atunci se menţine şi acum, când avem şcoli normale aproape în fiecare judeţ.

N'aş putea să zic că hotărârea cu preoţii învăţători este rea, însă are multe scăderi..., Să luăm un exemplu pentru a ne lămuri mai bine: într'o comună cu peste 500 de familii, preotul este şi învăţător. Joia şi Sâmbăta sunt praznice în sat şi datoria preotului este să fie acolo.

N'ar voi el sărmanul preot să lipsească dela şcoală, dar n'are ce face. Se mai întâmplă apoi că un om moare, altul e bolnav şi trebue împărtăşit, altul are un copil de botezat, altul are de făcut o sfeştanie în casă, iar preotul trebue să le îndeplinească tuturor nevoile şi să înveţe şi pe copii. Atunci, câte odată cu săptămânile preotul nu poate să stea o zi întreagă la şcoală!..

De multe ori tânărul preot nu mai ştie ce să facă, — vede şi el că le încurcă pe toate şi totuşi trebue să se conformeze legii.

Mare bucurie nu-i face funcţiunea de învăţător adevăratului preot — şi toţi trebue să fie aşa — pe care nu-l poate încânta cele câteva sute de lei pe lună când se gândeşte că nu-şi poate îndeplini cum se cade obligaţiile sale păstoreşti şi dăscăleşti.

In momentul de faţă, Ministerul de Instrucţie îşi pune întrebarea câte şcoli normale trebuesc desfiinţate. Bineînţeles că aproape jumătate. Procentul absolvenţilor eşiţi în ultimii ani depe băncile şcolii a complectat în bună parte locurile disponibile din învăţământul primar, atât din vechiul regat cât şi din ţinuturile alipite şi ca urmare firească urmează să se desfiinţeze un însemnat număr de şcoli normale.

Inainte însă de a se începe această acţiune, dela sine se înţelege că ar fi bine să se ia preoţilor sarcina de învăţător. Să li se ia această sarcină chiar spre binele lor, — spre binele şcoalei şi al bisericei. Modul cum se face învăţământul de către preoţi lasă foarte mult de dorit. Nu doar că n'ar voi să-şi îndeplinească funcţiunea aşa cum trebue, dar nu le îngădue nici timpul şi nici chemarea lor de slujitori ai Altarului.

Theodor Anghel
Invăţător com. Bata — Argeş.

Fapte grăitoare

Fă binele pentru bine,
iar nu pentru răsplată.

Ţăranul român, acea pătură sănătoasă, muncitoare, credincioasă, care cu vremea a înfăptuit mărimea şi tăria neamului nostru, formează un zid peste care nu se poate trece uşor. Blând şi om de ordine, paşnic şi înţelegător cu cei de omenie, a cunoscut biruinţe ca nici o altă pătură socială din alte ţări, a înfruntat moartea, nepierzându-şi nădejdea în vremuri mai bune. Răsturnând brazda cu meşteşug, iubindu-şi ogorul de care nu se desparte decât atunci când este chemat să şi-l apere, ţăranul român formează temelia acestei ţări şi de el este legată soarta ei. In el se oglindeşte trecutul de jertfă dar şi de glorie a neamului acesta şi tot el este chezăşia viitorului. Spre el deci să se îndrepte toată atenţiunea conducătorilor, căci el formează isvorul dela care se adapă neamul întreg.

Prin ridicarea de şcoli la sate s'a început o eră de redeşteptare şi de înălţare pentru ţăranul român şi dacă cea mai mare parte din cheltuelile necesare acestor clădiri le-a suportat tot el, fără să scoată o vorbă, ba din contra cu toată bucuria, — asta înseamnă că săteauul nostru începe să-şi dea seama de roadele învăţăturii.

Priviţi la numărul nesfârşit de copii dela ţară ce vin cu plăcere să urmeze cursurile şcolilor mai înalte, urmăriţi bucuria depe faţa părinţilor când odraslele lor sunt primite în şcolile dela oraşe şi veţi înţelege că faţa satelor noastre este schimbată, că alta este soarta ce trebue croită acestor oameni. Legiuni întregi de tineri, cu pieptul bombat şi faţa arsă de soare şi bătută de vânturi, se îndreaptă an de an, tot mai îndârjiţi spre focul şcoalei şi al culturei. Indură lipsuri, mănâncă ce dă Dumnezeu, se îmbracă cum poate, dar nu dezarmează, nu dă îndărăt. Prea frumoasă este ţinta spre care porneşte, spre a se opri la calea jumătate. Aşa au făcut strămoşii, aşa face şi el!

Şi atunci, dacă atâtea resurse, atâta energie clocoteşte în vinele lui de Daco-Roman, nu e păcat să nu i se întindă mâna salvatoare? Să i se dea exemplul vieţii corecte şi fără de prihană? Sfaturile sunt frumoase, sunt bune, dar exemplul vorbeşte întotdeauna mai mult şi este mai bine înţeles.

Calea sfatului e lungă, aceia a exemplului e scurtă.

S'au ridicat şcoli la sate. S'au trimis învăţători eşiţi din mijcocul ţărănimei cei mai mulţi, pentru a se apropia mai mult de ei şi spre a-i înţelege nevoile. Nimic mai frumos până aici. Dar oricât de izolat, oricât de îndepărtat ar fi satul, răsbeşte până la urechea săteanului ştirea despre fraudele, furturile, şi fără delegile făptuite şi adesea nepedepsite. Duşmani ai neamului sunt destui cari să lăţească ştirea, s'o mărească şi să strecure în sufletul săteanulni neîncrederea în cei ce-l conduc. De aici naşte neîncrederea şi îndoiala sufletească aşa de dăunătoare.

Iată dar că, în loc să se facă apropierea între sat şi oraş, se sapă şanţul ce treptat, treptat se lăţeşte.

Exemplele frumoase sunt lăsate pe planul al doilea, faptele grăitoare nu se pun în lumină.

Zilele trecute s'a petrecut un lucru de o importanţă covârşitoare. Un om a dovedit că ţara noastră posedă încă suflete de acelea rare, suflete de mucenici, ce în taină, fără sunete de trâmbiţe, muncesc cu osârdie spre binele şi înălţarea neamului. Roadele unei munci de o viaţă întreagă închinată frumosului şi artei, au fost dăruite, de veci şi cu toate formele cerute, Statului.

Picturi rare, opere de valoare, tot ceeace a adunat o viaţă întreagă au fost date neamului, pentru ca prin ele să se facă educaţia artistică şi să se formeze gustul de frumos în rândurile cetăţenilor. O danie care pune pe d-na şi d-l A. Simu în rândurile cititorilor de aşezăminte de binefacere, în rândurile voivozilor noştri drept credincioşi. Chipurile lor să ni le săpăm. adânc în suflete iar viaţa lor să ne fie un îndreptar dela care să nu ne abatem.

In fiecare colţ de şcoală, în bisericuţele aruncate în văgăunile munţilor, numele lor să fie pronunţat cu evlavie alături de ale lui Ştefan cel Mare, Mircea cel Bătrân sau Constantin Brâncoveanu. Căci sufletele d-nei şi d-lui A. Simu sunt plămădite din acelaş ales aluat, ca şi a celorlalţi

Fapta să le fie imitată şi dată ca exemplu tuturor fiilor ţării acesteia, — căci fapta vorbeşte sufletului. Se va vedea atunci că săteanul înţelege frumuseţea gestului, fiul său ce va fi trecut prin muzeul Simu îi va povesti despre comorile strânse acolo şi astfel va pricepe că în lumea oraşelor nu sunt numai burueni, după cum i-a împuiat capul diferiţi agenţi dăunători neamului, ci sunt şi oameni cari-l iubesc sincer şi se îngrijesc de soarta lui.

T. Arghirescu

NICOLAE BALCESCU

Nu mai de mult, în numărul ante-precedent al gazetei noastre, am arătat că la 16 Noembrie se împlinesc 75 de ani, de când s'a stins, departe de țara lui scumpă, unul dintre marii contribuitori la întemeerea României moderne, istoricul și prozatorul Nicolae Bălcescu.

Din cele scrise de noi, s'a putut și se poate vedea, că acest mare român a avut timp, în scurta și zdruncinata lui viață — el a murit în vârstă de 33 de ani, — să lase și amintirea unor fapte politice, pornite dintr'un suflet de mare patriot, și o mare și prețioasă operă istorică.

Dacă socotim, așa cum trebuie să socotim, că oamenii cari, prin faptele și năzuințele lor sufletești, au dat țării lor putere și prestigiu, sunt mari eroi, vrednici să fie trecuți între sfinții popoarelor lumii, Nicolae Bălcescu trebuie prenumărat, că și alte suflete și minți mari, între eroii, cari, rând pe rând, în cursul vremurilor, au pus suflet din sufletul lor și energie din puterile lor de viață, la clădirea puterii și prestigiului de azi ale țării acesteea.

Confratele Victor Bilciurescu ne-a dat în, pomenitul număr al gazetei, o frumoasă evocare a personalității lui Bălcescu. Pentru întregirea cunoașterii am publicat acestei personalități, începem azi — în foileton — începutul scrisorii pe care un alt mare om al epocii la care ne referim, Ioan Ghica, ne-a lăsat-o în al său volum de «Scrisori către Vasile Alexandri».

Scrierile lui Bălăcescu sunt însemnate, și ca număr și ca valoare istorică sau literare.

El ne-a lăsat

„Puterea armată și arta militară, dela întemeierea Principatului Valachiei până acum», lucrare publicată apoi cu titlul prescurtat: *„Puterea armată la Români"* și complectată printr'un *«Studiu asupra Principatului Moldovei"*, apărut în *„Magazinul istoric pentru Dacia»*.

In același *Magazin* au apărut treptat: *„Cuvânt preliminar despre izvoarele românilor»*, *„Românii și fanarioții"*, *„Ion Teutul"*, *„Logofătul Miron Costin"*, *„Spătarul Ion Cantacuzino"*, *«Postelnicul Constantin Cantacuzino»*, *«Puterea armată și arta militară la Moldoveni, în vremea măririi lor»*, *„Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele române în deosebite timpuri"*, *„Campania Românilor în contra Turcilor, dela anul 1595»*. *„Buletin despre portretele principilor Țării românești și ai Moldovei ce se află în cabinetul de ștampe la biblioteca regală din Paris"*.

Diferite articole istorice, literare și politice, în diferite ziare și reviste: în ziarul lui Dim. Bolintineanu: *„Poporul suveran»*; în *„Journal des economistes"* din Paris, un studiu în limba franceză, intitulat *«Question économique des Priacipautés danubiennes"*; în dialog, *„Manualul bunului român»*; conferința *„Mișcarea românilor din Ardeal în 1848"*, publicată în Foaia românească dela Paris; în *„Junimea română*: *«Cântarea României"*, tipărită la Paris în broșura *«România viitoare»* și reprodusă de V. Alexandri în *„România literară"* din Iași (1885), în care s'a tipărit și o parte din cartea III-a a *„Istoriei Românilor sub Mihai Vodă Viteazul"*, cu titlul *„Răzvan-Vodă"*.

A cincea parte din această *„Istorie a lui Mihai Vodă Viteazul"* — ne spun biografii lui Bălcescu — n'a fost isprăvită, ci s'a oprit la pag. 139, tocmai la capitolul 33 ce corespunde anului 33 al existenței sale. Număr fatidic coincidență ciudată și de nepătruns, asemănătoare cu aceea din viața lui Napoleon cel mare, în manuscrisele căruia s'a găsit și un studiu geografic scris în tinerețe, neisprăvit și întrerupt tocmai la descoperirea insulei S-ta Elena, unde se știe ce sfârșit tragic a ispășit, după 30 de ani dela începutul acelui manuscris, îndrăznețul cuceritor.

16 Noembrie, anul acesta, a fost zi de amintire pioasă. Fiecă pilda patriotismului lui Nicolae Bălcescu și frumusețea operei lui istoriec și literare, sfințindu-i amintirea, să învioreze multe suflete tinere, preocupate să-și cinstească viața prin prinosul lor de simțire și de muncă adus la prea mărirea Patriei

Ș. I. .C.

Din Oradea Mare

Desvelirea bustului lui Iosif Vulcan

Duminică 13 Noembrie, s'a desvelit în orașul nostru bustul lui Iosif Vulcan, opera sculptorului Anghel Chiciu, ridicat din inițiativa societății culturale *«Cele trei Crișuri»*. La sărbătoriro au luat parte d-nii Bogdan Duică, rectorul Universității din Cluj, din partea Academiei Române, prof. N. Drăganu din partea Universității „Regele Ferdinaud I", Emil Isac din partea Ministerului de Culte, precum și un numeros public. De față a fost și venerabila văduvă a lui Iosif Vulcan, a cărei prezență a dat e înfățișare emoționantă serbării.

La Catedrala Greco-Catolică, I. P. S. S. Episcopul Frențiu asistat de canonicii și profesorii dela teologie, a oficiat serviciul divin, iar răspunsurile au fost date de corul facultății de teologie sub conducerea cunoscutului compezitor Fr. Hubic.

Bustul a fost ridicat în spatele Teatrului „Regina Maria". La desvelire au vorbit d-nii colonel Gh. Bacaloglu, președintele societății „Cele Trei Crișuri", care a făcut o scurtă biografie a lui Iosif Vulcan, susținătorul timp de aproape o jumătate de veac a mișcării culturale la granița Ardealului; general Traian Moșoiu; din partea desrobitorilor dela 1919 Bogdan Duică din partea Academiei Române, arătând rolul lui Iosif Vulcan și a revistei „Familia", la care pe vremuri a colaborat Eminescu și Alexandri; N. Drăganu, Emil Isac, Bogdan Ionescu, decanul facultății de drept din Oradea, Bărnuțiu în numele foștilor bursieri a fondului instituit de Iosif Vulcan și alții.

Seara a avut loc o masă comună și o conferință a d-lui Const. Pavel, profesor la Beiuș, la Teatrul Regina Maria.

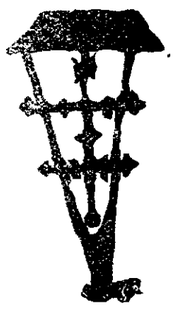

Troiță strămoșească

Cuiul lui Pepelea sau milionul albanezilor

(Etatizarea școlilor românești din Albania)

Am vorbit, în numărul trecut al gazetei noastre, despre închiderea școlilor românești din Albania, de către guvernul acelei țări. Am vorbit și despre comunicatul Legației albaneze din București, care caută să desmintă spusele noastre, arătând că guvernul țării sale, nu numai că nu voește să închidă școlile noastre, dar că, în anul acesta, va cheltui un milion de lei cu întreținerea lor.

Pomenita măsură a albanezilor poată să pară destul de frumoasă celor cari nu cunosc scopul final al acestei jertfe *din partea guvernului de la Tirana. Dar nu-i decât o amăgitoare părere. Ne facem datoria de români, să arătăm adevărata intenție a noului Stat european.*

Cu toate că în Țărișoara aceea avem un număr destul de mare de familii românești, guvernul albanez nu voește să recunoască elementul românesc ca minoritar, ci-i numește pe români, pur și simplu, albanezi: «Deși sunteți români, eu nu vă recunosc calitatea de români în mod oficial, ci așa «pe sub mână». *Școlile românești le voiu lua,* de ochii lumii, *sub controlul meu, și, dacă voiți să fiți sprijiniți de guvernul român, eu nu mă opun; dar — să se știe — eu voiu supraveghia disciplina și învățătura în școlile românești».*

Ce înseamnă această măsură? Trebuie o lămurire. In anul acesta, albanezii sacrifică un milion de lei pentru îmbunătățirea școlilor noastre, lăsând, bine înțeles, același corp didactic și același program școlar de până acum. Mai târziu, nerecunoscându-le ca minoritare, *cu alte cuvinte socotindu-le autohtone, va introduce limba albaneză ca limbă oficială; apoi membrii corpului didactic, dacă nu vor fi pe placul guvernanților din Tirana, vor fi înlăturați, azi unul, mâne altul. Și iată cum milionul — cuiul lui Pepelea — va face ca* etatizarea, *trecerea școlilor românești în sarcina Statului albanez, să nu fie altceva decât exact* desnaționalizarea întregului element românesc, *dornic de cultură românească și nicidecum de cultura albaneză.*

Și e trist, că unii dintre românii de acolo — puțini e drept — s'au grăbit să primească oferta amăgitoare a acelora cari nesocotesc legăturile de prietenie din trecut și uită sprijinul acordat de îngăduitorul popor românesc, în vremuri de restriște.

Acestea sunt dedesubturile comunicatului dat de Legația albaneză dela noi. Poporul românesc niciodată nu va îngădui, însă, ca insula de români din Albania să fie nesocotită și considerată deavalma *cu un popor cu care n'are nici un fel de afinități, nici alte legături de fire, decât acelea de a fi suferit atâta vreme împreună.*

Românul adevărat nu-și uită niciodată frații înstrăinați.

A. Baltes.

VASILE MILITARU

Poetul Vasile Militaru are un loc de cinste în întâiele rânduri ale celor cari înfățișează mișcarea culturală de astăzi.

Țăran, din părinți plugari, născut în comuna Dobrenii-Carupurelu din Ilfov, a păstrat și păstrează toate însușirile frumoase ale obârșiei lui: suflet curat și entuziast — înțelegerea adâncă și deplină a firii țărănești, o încredere desăvârșită în puterile și în destinele neamului nostru românesc și graiul țărănimii noastre — curat, mlădios fără siluire și bogat în întruchiparea înfățișerilor vieții — pe care i l-au admirat și prețuit Vlăhuță, Delavrancea și Duiliu Zamfirescu.

Prin puterea simțirii lui, prin întruchipările pe cari ni le dă din viața țărănească, prin frumusețea versului lui, prin artistica lui tălmăcire a frumuseților sufletului românesc, el e, de la moartea lui Coșbuc — cârnia i-a fost egal, fără tăgadnire — cel mai mare poet al țărănimii noastre.

Reînvierea uitatului gen literar al fabulei îl desăvârșește ca fabulistul nostru cel mai de seamă.

Vasile Militaru a împlinit la 21 Septembrie, peste al 40-lea an al vieții sale și peste al 25-lea an dela începutul frumoasei sale activități literare.

E fără îndoială, una dintre valorile cu cari istoria literaturii românești se va mândri de-alungul vremurilor.

PLANTE FARMACEUTICE OFICINALE

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

Ce s'a făcut în alte țări pentru cultura plantelor farmaceutice

Intr'o serie de articole, documentate în măsura în care m'a ajutat o experiență de zeci de ani, am arătat, în linii generale, ce se poate face și ce trebue să se facă la noi în țară, pentru cultura rentabilă a plantelor farmaceutice.

Spre a încheia seria primelor mele articole, fie-mi îngăduit să arăt, în câteva cuvinte, ce au făcut țări străine, mai bine chibzuite, în privința aceasta. Poate nu va trece multă vreme, până când se vor găsi și aici oameni cari, înțelegând importanța chestiunii. vor creia condițiile trebuincioase pentru ființarea unei raționale și bogate culturi de plante farmaceutice, spre a ne scuti de tributul pe care îl plătim azi străinătății.

In Franța, existau, în veacul trecut, frumoase culturi de plante farmaceutice; preferința importului din Germania a făcut ca acele culturi să decadă, astfel că până după războiul din urmă ele n'au mai avut nici o însemnătate. Războiul, cu învederarea marilor lui trebuințe de plante farmaceutice, a trezit oficialitatea și în 1918 s'a instituit un comitet central, ajutat de comitete regionale, cu misiunea de a organiza, desvolta și intensifica aceste culturi. Azi, Franța, grație acestor măsuri înțelepte, a ajuns să aibă centre de culturi considerabile, cu rezultate demne de laudă.

In Germania, care-i, din acest punct de vedere, principala furnizoară a Statelor europene, culturile de plante farmaceutice n'au o mare importanță, întrucât țara aceasta importă materialul brut, acaparat mai din toate Statele din centrul și Răsăritul Europei, cu ajutorul așa numiților *herborestieri* adunători de plante, anume angajați. Acest procedeu n'a fost nesocotit nici în vremea războiului și chiar pe atunci țara noastră a dat, din acest punct de vedere, contribuții însemnate.

In Anglia, cultura plantelor farmaceutice se face sub protecția unei asociații anume instituite la Londra O mare cantitate de plante de acest fel e adusă din Australia și din Canada.

In Rusia, până la războiu, cultura plantelor farmaceutice n'a fost prețuită. izbucnind războiul și văzându-se importanța și costul considerabil al plantelor întrebuințate în farmacie, nu s'a mai precupețit nimic pentru îndrumarea și desvoltarea culturilor.

In 1915, a luat ființă o secție specială a plantelor farmaceutice în Ministerul agriculturii și o comisie specială a organizat conferințe, a introdus în școalele primare noțiuni despre cultura acestor plante, a creiat cursuri anume în școalele de agricultură, a făcut publicații, planșe morale și broșuri de propagandă, a încurajat inițiativele particulare instituind premii și împărțind gratuit semințe în 1916 în valoare de 9.000.000 ruble, etc.

In Italia, încă din 1912, s'au organizat concursuri și s'au luat toate măsurile, ca țara să nu mai fie tributară străinătății. De atunci, Italia își dă toate silințele să încurajeze culturile de plante farmaceutice.

Solul și clima Italiei, de altfel ca și ale țării noastre, înlesnesc producerea a numeroase plante, bogata în puterea de a vindeca.

In Statele-Unite. sunt multe localități în cari se cultivă principalele și cele mai căutate plante exotice. Acolo nu se nesocotește nimic din ceeace ar putea face ca aceste culturi să fie la înălțimea cerințelor de desvoltare. Institutul farmaceutic are un mare câmp pentru cultură, unde se fac numeroase și frumoase studii.

Din cele arătate până aci, se vede ce au făcut principalele țări pentru cultura plantelor farmaceutice și ne putem da seama, cât de mult câștigă și cultivatorii și economia națională a țărilor respective.

La noi, nu numai că această chestiune este încă în fașă, dar trebuie să mărturisim cu părere de rău, că suntem încă departe de a putea atrage asupra ei, toată luarea aminte a celor vizați pentru dobândirea încurajării de care se simte absolută nevoie spre a putea lua ființă începutul unei acțiuni serioase. Asociația farmaciștilor, droghiștii, farmaciștii și societățile de produse farmaceutice ignorează și azi chestiunea aceasta, ca și profanii. Toate străduințele mele de câțiva ani, toată propaganda pe care o fac zadarnic, par'că n'ar avea nici un ecou.

Totuși, nădejdea mea este tot la inițiativa particulară. Nădăjduesc, că, mai curând sau mai târziu—de dorit e să nu fie mai târziu, ci mai curând — va lua ființă în sfârșit o societate serioasă, grație unui apreciabil număr de oameni inteligenți, care se va îndeletnici cu realizarea marilor foloase, pe cari le pot da culturile raționale de plante farmaceutice.

Odată începutul făcut, restul, prin îndemnul câștigurilor realizate, va fi mult mai ușor.

De izbândă, ca și de mulțimea amatorilor de culturi și de câștiguri de mai pe urmă, sunt siguri.

COLONELUL GRINȚESCU

Să ne cunoaștem trecutul

S'ar putea să afirmăm, că pământul pe care-l posedăm astăzi este al nostru, dacă nu ne-am cunoaște trecutul? Cunoașterea acestui trecut este nu numai o obligație națională, ci o imperioasă trebuință, în timpurile de mari prefaceri politice și sociale pe cari le trăim.

Să ne referim de data aceasta, pentru învederarea acestui adevăr de neclintit, la recentul caz în care, prin neștiință și nepăsare, era să pierdem o bucată de pământ din frumoasa noastră Bucovină.

Cazul acesta e tipic.

Polonii ceruseră și primiseră, la tratatul de pace, un petec de pământ din Nordul Bucovinei. Cu prilejul trecerei dela vorbă la faptă, ar fi urmat să ne fie deslipite câteva sate; iar polonilor li s'ar fi înlesnit legătura de cale ferată între Horodinca și Jalescic. Timp de șase ani, o aparentă uitare domnise peste această afacere, guvernele amândoror Statelor fiind ocupate cu chestiuni de Stat mai importante. Guvernele române, cari în acest timp s'au fost perindat la putere, au știut să nu desgroape chestiunea; iar polonii încă nu găsiseră că a sosit timpul oportun pentru rezolvarea ei.

In anul 1926, chestiunea cedării unei părți din pământul nostru de la Nordul Poloniei, a devenit acută. Se și formase comisia de delimitare mixtă româno-polonă, care avea să fixeze pe teren noua frontieră.

Până atunci elementele culturale din Bucovina păstraseră o atitudine de așteptare.

Dar, deodată ce și-au dat seama că a făcea mai mult ar însemna să consimtă la ciuntirea hotarelor seculare ale țării, din spre partea aceasta, în capitala Bucovinei a început o vie mișcare, parte culturală parte politică, având de scop să lămurească opiniei publice însemnătatea evenimentului și gravele lui consecințe, socotite în cazul când ciuntirea n'ar putea fi împiedecată.

S'au ținut conferințe, s'au publicat broșuri și s'a arătat astfel că hotarul între Polonia și Moldova dăinuește de secole pe locul unde stă astăzi; că o mutare a lui în spre Sud ar însemna o încălcare a patrimoniului nostru, a pământului nostru național.

Urmarea acestei propagande, făcută de altfel în cadrul perfectului respect față de țara prietenă, care este Polonia, a fost că lucrările pentru fixarea noului hotar au încetat. Reprezentantul Poloniei la Cernăuți, văzând starea de spirit a populației românești și încredințându-se de adevărul datelor istorice, deci de dreptatea cauzei românești, a ținu să-și informeze țara pe care o servea, despre tot ceeace stătea în legătură cu amintita rectificare de hotare. La rându-i guvernul polon, îngrijorat de valurile de îndignare ce se ridicau din partea românească, a ținut—și-i mulțumim pentru acest gest— să dea ordin reprezentanților săi, să curme lucrările.

Astfel, cunoașterea trecutului nostru ne-a fost de mare folos. Lipsa de cunoștințe asupra trecutului ar fi avut ca primă urmare nepăsarea completă, indiferența și în sfârșit, pierderea unei părți a teritoriului nostru. E un caz care ne poate fi exemplu pentru evenimente similare.

TEODOR BĂLAN

Către prietenii noștrii preoți.

Sectele religioase, așa de dăunătoare ființei și omogenității neamului nostru, capătă de zi la zi, noui adepți, mai cu seamă în regiunile de graniță ale țării. De aceia rugăm pe toți prietenii noștrii preoți să-și spună părerile asupra combaterii sectelor religioase. Problema este actuală și merită toată atențiunea.

Femei despre femei

MARIA CUNȚAN

Am cunoscut-o la Azilul „Domnița Bălașa". Cu părul alb, cu fața netedă, cu ochii albaștrii și expresivi, cu zâmbetul bun și prietenos, te cucerește și te farmecă dela prima cunoștință.

E așa cum mi-am închipuit-o cetindu-i cele 2 volume de poezii „Din Cacrul Vremii" apărute în ediția din 1916.

O adevărată înțelegere a minunatului vers al lui Iosif:

„Topită de veghere, bunica
toarce, toarce".

In adevăr, cu toți cei șaizeci de ani, ce i-au argintat creștetul, Maria Cunțan toarce încă firul delicat și măestrit, al poeziei căreia i-a închinat toată viața, tot sufletul ei pe care și azi mai ascultă,

Azi răsucesc pe fus uitarea
Dar mă opresc mereu și-ascult
In torsul meu aud cântarea
Preluditlor de demult...
Sau,

Ascult și las să cadă fusul
Se rupe firu'n mâna mea,
S'a îutunecat de mult Apusul,
La geamul meu lumină-o stea,

E-a mea, a ta și-a tuturora...
O urmăresc cu ochi uscați,
Din nou începe fusul hora
Ea-i mamă, noi surori și frați...

(«Foi în vânt»).

Originară din Sibiu, Maria Cunțan, descinde direct din sufletul frământat al plaiurilor ardelene, fiind cea mai duioasă cântăreață a lor.

Apărând în vremea lanțurilor și obidei ce sugruma Ardealul, poezia ei, face parte din faclele menite să încălzească și să lumineze sufletul românesc cu ceiace era mai specific. Trebuia să-i întrețină dragostea pentru furcă, tindă, laviță, codrul, ogorul și doină; toate câte i-au păstrat neștirbit caracterul etnic. Aceasta este și chezășia ce face pe un popor conștient că are pentru ce lupta; că viața lui nu este demnă decât prin jertfele care o pot înobila și ajuta să-și cucerească focul de cinste, și vasta arenă a evoluției.

Poeta a înțeles adânc aceasta, de aceia alături de Slavici, Coșbuc, și mai apoi de Goga, este cea mai distinsă reprezentantă a inspirației poporane în poezia românească.

A colaborat la „Tribuna", „Luceafărul" și la „Semănătorul" reviste care au marcat o epocă atât de importantă în mișcarea literară de dinainte de război.

Cu dorul pe care numai Iosif l-a mai avut, Maria Cunțan, a cântat cu tot sufletul ei, farmecul vieții patriarhale, de care se simte adânc legată. Când trebue să se smulgă din mijlocul ei, unde a vibrat atât de intens, e foarte neliniștită.

Și mă despart eu însu-mi azi de mine
Cum m'ași desface de un necredincios,
Vă las cu bine lacrămi și suspine,
Te las cu bine visul meu frumos.

Cât un bordei cu prispa sup perete
In umbra unui coperiș plecat
Acolo tot amarul o să'ncete
Căci nu voi mai fi decât om de sat.

Cu furca'n brâu ca'n vremurile bune
Voi răsuci la firul ce-mi vor da,
Alcătuind povestea ce-mi va spune
Vre-o babă sau vre-un moș din viața sa.

. . . . . .

Cetind în ochii lor înțelepciune
Și-atâta milă pentru jalea mea
Te vei schimba și tu ca prin minune
Si te vei limpezi, cântarea mea.

Pare că și cele mai modeste bucurii, poeta trebue să le înstruneze pe coardele destinate tristeții, aceasta formând atmosfera duioasă și impresionantă a tuturor poeziilor sale. Dragostea de natură, dorul, jalea, regretele și o iubire fără zâmbete, iată mai toate temele poeziilor Mariei Cunțan, înstrunate în cântece, demne de cea mai pretențioasă literatură. Prin lirismul ei cald nu exagerăm comparând-o cu Haine și Lenau, pe care de altfel i-a și transpus în graiul nostru, cu multă îndemânare artistică.

Dar, pentru noi, cântecele sale au și o importanță națională cele mai multe, având isvorul de inspirație, smuls din vâna—nesecată în frumusețe — a poeziei noastre populare.

Noaptea neagră nedormită
Ce la rele mă supui
Adu zarea rumenită,
Sunt copila soarelui,

Cum răsare pe colină
Îi deschid fereastra mea
Să mă'nfășure 'n lumină
Și căldură cât o vrea...

Fir subțire de mătasă
Coase-mi rochia de mireasă,
Nu fă cusătură deasă
Că-i pentru o zi,

Fă-o rară și perdută
Ca o jale neștiută
Cărărușă petrecută
De gânduri pustii.

(«Adieri» pag. 130)

Lămâiță, soră bună,
Rupe din zarea de lună
Impletește-mi o cunună
Ca a nimănui.

Strânge mărgăritarele
Și presară printre ele
Ca podoabă de mărgele
Lacrămile lui.

In poezia descriptivă, autoarea reușește să contureze pasteluri de o rară grație, ce ne cuceresc prin originala gingășie a expresiilor:

Pe covoare de mătasă
Și pe canapele moi,
Sed ciupercile la masă
Prin colibele de foi

Povestesc de uriași,
Ce'n cojoace lungi și sure
Se coboară prin pădure
Și le calcă cu-a lor pași,

Păzind capre la isvor,
Imprejur stau rontă,
Cum se-aude cornul lor
Tremură pădurea toată.....

Pe alocuri poezia Mariei Cunțan este și o poezie a modestiei, caracteristică sufletelor distinse, care cer puțin dela viață, și poate tocmai de aceia viața le este atât de vitregă. Cu ce simplitate duioasă, ne descrie poeta „Căsuța m[illegible]":

Căsuța mea cu zidurile albastre
Cu grădinița'n curte, la fereești,
Din pragul tău ascult doinele noastre
Urzite din străbunele povești.

Din llniștea pridvorului tău luna,
Luceafărul și soarele-s moi vii;
In jurul tău își impletesc cununa
Colnice, văi, prăpastii și câmpii.

Căsuța mea cu râul în grădină
Sub coborâș prăpăstios și greu,
Poate că-i umbra nucului de vină
De las pe malul apei dorul meu....

. . . . . .

Tu laviță, de crengi înconjurată
Unde'n răcoarea apelor, demult
Am ascultat cu inima curată
Povestea ce'n zadar o mai ascult.

Ce drag îi era inimii să creadă
Prielnică'n minunile cerești,
Azi nu mai plec nebună după-o rază
Târzie. care-mi bate în ferești.....

Nici raza nu-mi mai tramură'n zăbrele
Vis și părere, farmec și avânt,
Căci, peste toate patemile mele
Așterne vremea albul ei vestmânt.

Pe ici, pe colo, poeta ne face discrete mărturisiri, din cari ușor ne convingem, că poezia pentru dânsa, nu a fost un scop care să o ajute la urcarea treptelor sociale, cum se întâmplă cu atâtea mediocrități literare, ci un cult pe altarul căruia și-a jertfit toate clipele.

De-ați înțelege rostul vieții mele
Și jertfele ce le-am adus cântând,
In loc să-mi stați în drum cu vorbe grele
V'ați închina genuchii tremurând,

Nu'n fața mea, în fața celor care
A'ntreținut în sufletul meu vie,
Cu sfânta și frumoasa lor cântare
Prin nopți pustii, curata poezie.....

Prietre autorii ce i-au întreținut cultul poeziei, au fost poeții germani amintiți mai sus. Schiller, din care a tradus „Fecioara din Orleans", cum și Carmen Sylva, din ale cărei opere a transpus în graiul nostru, o bună parte în lumea caldă a cuvintelor noastre despre care spune:

O! lume caldă de cuvinte
Ce dulce-i primăvara ta;
Dai uneori clipelor sfinte
Luciri pe care le-ași picta

Strofă de o eleganță artistică ce ne desvăluie finele resurse poetice, de care dispune autoarea.

Zadarnic așteptam un răsărit,
Căci „răsăritul" nu era să fie,
Și-am plâns acasă'ntrista mea chilie
Ca un copil de mamă pedepsit...

Acum visez pe-al Dâmboviței mal
Aproape de biserica lui Bucur..
Nu mi-a fost dat pe semne să mă bucur..
Și diamantul meu, era cristal...

Dar nu, ertați-mi nerecunoștința,
După atâtea jertfe sufletești
Pare că mă apasă necredința,

Ce-apasă vecinic frânele firești
Când crezi că ți s'a luminat ființa..
De-odată simți ce păcătoasă ești...

Câtă superioritate sufletească în aceste versuri. Cine are curajul

Dumineca XXVII-a de după Rusalii

(Luca XIII. 10—17).

„Fățarnice, oare fiecare „din voi nu-și deslegă boul „sau asinul dela esle, Sâmbă-„ta, și-l duce de-l adapă?“ (Luca XIII. 15).

Iisus, în scurta lui viață pământească n'a făcut alta, decât să îndeplinească voia Tatălui Ceresc, întorcându-și toată luarea aminte, mai cu osebire, către cei asupriți și necăjiți, însă cu sufletele pline de *credință*.

Zi de zi, pildele și învățăturile lui se înșirau tot mai mult pe veriga înțelepciunii, iar minunile săvârșite *pentru a arăta puterea și voia lui Dumnezeu*, veneau să cimenteze, în sufletele dornice de mântuire, noua învățătură, noul crez, noua religiune, chezășia isbăvirii veșnice.

Isus săvârșea minunile *cu timp și fără timp*, fără să aleagă clipa și locul, ci îndemnul călăuzitor al plinirii voii celui de sus, precum și *credința* celui în suferință, îi erau factorii cari îl determinau.

Intr'o Sâmbătă — istorisește sf. Evanghelist Luca — Iisus învăța într'o sinagogă...

Cu toată cerbicia fariseilor și cărturarilor, cu toată ura care le clocotea în suflete, le era cu neputință acestora, să oprească pe Mântuitorul de-a predica evanghelia Sa chiar în sinagogă. Isus era atât de mult iubit de popor, care îl urma pretutindeni, aceștia se temeau ca nucumva oprindu-l să se deslănțue furia mulțimii.

Și în clipele acelea iată că în mulțime Iisus zărește o femee care *de optsprezece ani avea duhul neputinței și iera gârbovă și nu putea să se ridice nici de cum.*

O femee bolnavă de atâta amar de vreme, nefiind în stare să se ridice *nicidecum*, o zărește Iisus în această mulțime însetată de adevărurile mântuitoare ale evangheliei Sale. De bună seamă că singură nu venise aci, fiindcă i-ar fi fost cu neputință; deci cu ajutorul altcuiva putuse să ajungă în apropierea lui Iisus.

Ce o îndemnase oare, să părăsească patul său de suferință — pe care nu-l mai părăsise de optsprezece ani — și să vină în sinagogă tocmai atunci?

Voia să ceară ajutorul lui Iisus spre a o vindeca?

Nu! Zic nu, căci această femee n'a adresat nici o rugăminte lui Iisus.

A venit în sinagogă *să asculte* dumnezeeștile învățături cari se coborau în sufiete, mântuindu-le. In nenorocita ei stare, mântuirea sufletului o preocupa și nici decum boala trupului. *Credința* ei neclintită că dacă va avea sufletul mântuit, vindecarea trupului va veni dela sine. Iată dar starea sufletească a acestei femei în clipa când a fost văzută de Isus, *doctorul sufletelor și al truparilor.*

Iisus, cu puterea Sa dumnezeească, a știut numai decât pe cine avea în față, și chemând-o i-a zis ei: *„Femee, te-ai isbăvit de boala ta“.*

Și noi suferim de atâtea boale trupești și sufletești, și numai în pragul morți ne îndreptăm gândul către Dumnezeu, și atunci **cerând,** *mai întâi*, isbăvirea trupului și *mai pe urmă* a sufletului.

Femeea din evanghelie n'a cerut nimic. *A crezut* numai, și Iisus care știa ce era în sufletul ei, *a izbăvit-o de boală.* Nu e nevoe de vorbă multă în rugămintea pe care voești s'o faci lui Dumnezeu, însă e nevoe de *multă* credință, de *multă* nădejde și de *multă* dragoste.

„Și și-a pus pe dânsa mâinile și îndată s'a îndreptat — din gârbovenia ei — *și la slăvea pe Dumnezeu“.*

Prima grijă, primul ei cuvânt a fost lauda lui Dumnezeu.

Câți oare dintre noi, după ce primește ajutorul Celui de sus, se gândește să-i mulțumească. Câți se îndreptă către biserică, câți își înaltă privirea la cer pentru a lăuda pe Dumnezeu? Prea puțini!

Cât de înălțător este exemplul acestei femei din Evanghelie și câte învățăminte putem să tragem din ele, raportându-l la faptele noastre de toate zilele!

„Iară mai marele sinagogii „mâhnindu-se, fiindcă Isus vinde-„case Sâmbăta, răspunzând a zis „poporului: „Șase zile sunt în „care se cade a lucra, deci în „acestea viind vă vindecați, iară „nu în ziua Sâmbetei“.

Iată dar că mai marele sinagogii, în loc să se bucure că Isus vindecase pe un semen de-al său, din contră se mânie și ceartă poporul și nici decum pe Iisus, cel care săvârșise fapta.

Pe Iisus îl ura, însă nu i-o putea mărturisi pe față, deaceia căuta să scoată poporul vinovat că vine la Isus să-i vindece tocmai în ziua Sâmbetei.

(Ziua sfântă și de odihnă a Evreilor, în care ei nu aveau voe să facă nici cel mai mic lucru. Acest obiceiu se păstrează și azi).

Formalismul acesta sterp, al îndepliniri literei legii și nici decum al îndepliniri spiritului legei, a indignat *pe Isus încât* îi răspunde:

«Fățarnice, oare fiecare din voi «nu-și deslegă boul sau asinul «dela esle, Sâmbăta, și l duce de-l «adapă?

«Dar această fiică a lui Avram fiind, pe care a legat-o Satana, iată de optsprezece ani, oare nu se cade a se deslega de legătura aceasta în ziua Sâmbetei?

Ce mare greșeală! Să pui mai presus dobitoacele, dându-le tot ce le trebuie pentru a se hrăni și trăi, chiar în ziua Sâmbetei, pe când omului să-i pui în față această falșă interpretare a unei porunci, este tot ce poate fi mai strâmt și încătușător.

Să liberezi în ziua Sâmbetei un animal din ghiarele morți, este un fapt demn de laudă; să liberezi sufletul și trupul unui semen al tău din ghiarele piorzării, este prilej de mânie și ură. Isus însă, pune mai presus de toate mântuirea omului.

Iată schimbarea fericită pe care a adus o Iisus, în sufletul omenirii, iată balsamul pe care învățătura Sa îl întinde pe rănile sufletului și de aceia timpul înțelegerii greșite a vieții încetează odată cu sgomotul ciocanului cu care dușmanii mântuirii l-au pironit pe cruce...

„Și acestea zicând el, s'au ru-„șinat toți cei ce stau în potriva „lui și tot norodul se bucura de „toate cele slăvite cari se făceau „de către el“.

Nu adevărul eșise din gura mai marelui sinagogii, ci clocotul urei, veninul, care se revărsa asupra poporului, cu nădejdea deșartă de a batjocori pe Isus ca unul ce prin minunea săvârșită, calcă sfințenia zilei de Sâmbătă.

Fățarnice! Așa a zis Iisus.

Câți dintre noi merită acest nume? Câți? Intoarce ochii creștine, și privește în jurul tău. Nu vezi atâția cari respectă cu trupul sfințenia sărbătorilor și posturilor, împotmolindu-și însă sufletul în noroiul păcatelor?

Cercetează-ți și tu sufletul și vezi dacă nu cumva deslegi dobitoacele în ziua Domnului pentru a le adăpa, pe când sufletul ți-l zăvorești în temnița păcatelor, când ar trebui ca sufletul să-l deslegi de tot ce e omenesc și a cântări de slavă să mulțumești celui ce te-a creat și mântuit...

Atunci s'au rușinat toți cari cârtiseră împotriva lui Isus, iar norodul se bucura văzând dragostea nețărmurită pe care i-o purta Acesta.

In toate vremurile s'au umilit mai târziu s'au mai devreme aceia cari au cârtit împotrivă, însă El în marea Lui bunătate a strigat către Tatăl Ceresc:

„Iartă-le, Doamne, că nu știu ce fac!“

Tu, creștine, mărturisește-ți necredința și fățărnicia, ca să nu te umilești, iar în țata semenilor tăi să nu te rușinezi.

Apropie-te de Isus cu *credință* și *ascultând* învățăturile evangheliei Sale, să fii vrednic de mântuirea sufletului tău.

Asemeni femeei din evanghelie să-ți înalți cugetul către Isus, iar cu glas tare să strigi:

„Ție, Doamne, îmi încredințez sufletul și trupul!“.

Em. C. Pasculescu Orlea

Din Bârlad

Note despre o expoziție de pictură

La *Casa Națională*, în Sala Artelor am avut în cursul lunei Octombrie o expoziție colectivă de pictură, una din acele expoziții ce nu pot face decât cinste unui oraș de provincie, cum este Bârladul.

Fără îndoială, este pentru prima dată, — cel puțin în viața acestui oraș, cred, — când deschiderea unei expoziții de pictură, ia înfățișarea unei mici solemnități, căci se bucură de concursul sincer al oficialității. E un început ce l-am dori urmat.

Expun d-nii: S. Tarasov, V. Damaschin, Dr. Căpitan Dumitrascu, Felicia Antonovici și Cristea Ionescu.

Atât cât îmi îngădue spațiul, voi încerca să conturez pe fiecare dintre ei, fixându-i acolo unde trebue. Tarasov expune peste 100 de pânze, deci destule pentru a putea face o deducție.

Sunt însă cazuri când chiar una sau două pânze e suficient pentru a recunoaște o personalitate. Și viceversa. Sunt cazuri când mai mult de 100 pânze nu's deajunse pentru punerea în valoare a cuiva. Dar cazul nostru face parte din primele.

Ceeace am afirmat anul trecut despre pictura lui Tarasov, cu ocazia expoziției sale de-atunci o afirm și acuma și cu destulă încredere. Reprezintă expresia definitivă și matură a unui talent care va însemna mult în mișcarea picturii noastre sănătoase.

Un suflu cald de viață și tinerețe se desprinde depe fiecare pânză în parte,

Sunt unele pe cari nu te mai satură privindu-le. Atâta-i de clară technica și expresia dintrânsele. Iată câteva dintr'acestea: *Zovi de ziuă. In consemnare, Flori, Schiță de nud*, și mai ales *Marinele.*

Cu toată greutatea și cerințele aquarelii, Căpitanul Dumitrescu ne-a dovedit că totuși ea poate fi stăpânită. Și odată subjugată aquarela, devine în mâinele artistului, de-o plasticitate de neînchipuit! Dovadă „Figurină“, „Păsările“ și mai ales „Cap de bătrân“ unde realizarea a întrecut așteptările și unde d. Dumitrescu pare-se că s'a întrecut pe sine.

Speranțe frumoase putem pune întru câtva și'n pictura lui Damaschin. Deși caută să se manifeste în mai multe direcțiuni, ar fi de dorit să renunțe, cel puțin pentru un moment.

Incepător, dendată totuși, o reală înclinarr spre frumosul realizabil.

Am văzut printre cele 30 de pânze pe care le expune, câteva și pe cari le relev: „Flori“, „Toamnă“, „Printre lanuri“, cari denotă aptitudini și calități de viitor bun peisagist. Și ar face foarte bine devotându-se pentru totdeauna acestui gen.

Nu același lucru însă voi spune și despre ceilalți doi: Felicia Antonovici și Cristea Ionescu.

Cele câte cinci pânze, pe cari le expun aceștia, sunt prea departe pentru a-mi putea spune ceva. Pentru dânșii drumul e încă întunecos, iar lumina spre care năzuesc, va veni, dar mai târziu.

G. Nedelea

Știință pentru toți.

MĂSURAREA TIMPULUI

— Istoricul „orei“ și al ceasornicelor —

II

Chestiunea împărțirii în 24 de ore, în șir, ca *adică după amiază* să nu reînceapă din nou ora 1 și așa mai departe până la 12 la Miezul nopții, ci *să urmeze o'a 13—14, până la ora 24*, nu e o chestiune nouă.

Așa era împărțit timpul în veacurile de mijloc, adică pe la anul 1000 și a durat sistemul acesta până în veacul XVI-a.

Ceasornicele din acel veac aveau cadranul împărțit în 24 de ore arătând țifrele dela *1 la 24.*

In anul 1581, împăratul Rudolf a hotărît împărțirea în două grupe de câte 12 ore de zi și 12 de noapte.

Noua reformă, în 24 ore în șir n'a prins, pentru că *ceasornicele din buzunarele oamenilor* aveau numai țifrele dela 1 la 17 și pentru că erau greu de socotit orele de după amiazi.

Cum se *cunoștea ora* în vremurile de demult?

Romanii cu stare trimiteau un sclav în piața publică, să vadă *ora* arătată de *ceasornicul solar*, care, prin umbra dată de o piesă verticală, arăta *orele* înscrise pe *cadranul orizontal.*

Mai târziu, în *adunarea parlamentară*, se măsura *timpul de vorbit* al unui orator, prin curgerea apei dintr'un fel de morișcă de apă.

Cei însărcinați cu aceste ceasornice băgau gogoloașe de ceară în aparat, ca să'l facă să meargă așa în cât *timpul hotărît* de vorbit *să treacă mai repede sau mai încet*, deși *timpul arătat* era cel care trebuia. Așa închideau gura mai repede adversarilor politici sau lungeau vorba partizanilor.

Ceasoarnicele acestea se numeau *clepsydre.*

Ceasornicele *cu mecanisme* (cu pendulă) au fost inventate mult mai târziu.

Motorul ceasornicului era la început *o greutate* care căzând *mereu*, puțin câte puțin, punea în mișcare roțile, și *timpul era împărțit* de *mișcarea pendulei.*

Mai târziu, a fost pus ca *motor* un *rezort* de oțel, care trebue *întors* sau strâns, ca să poată învârti roțile.

Actualele ceasornice ale observatoarelor astronomice sunt pendule de o rară precizie. Ele sunt puse în niște pivnițe, la adâncime cam 30 metri sub pământ, pentru ca *temperatura să nu varieze* și să nu mărească sau să micșoreze piesele și pendula, și deci *să nu varieze timpul fiecărei secunde.*

Pentru ca aceste ceasoarnice să fie sustrase variațiunii *presiunei atmosferice*, care și ea ar da variațiuni în durata unei secunde, ceasornicele sunt vârîte în cutii închise așa de bine (ermetic), încât nu pătrunde aer din afară în cutie. Ca să se învârtească resortul strâns, operația se face *electric*, din afară de cutie. Tot în mod electric se face și transmisiunea ore (minute și secunde) la celelalte ceasoarnice ale observatorului astronomic.

Observatorul din Paris are patru ceasoarnice de acest fel.

Unul dintre ele merge de câțiva ani fără oprire, fără curățare sau ungere nouă, și *nu variază nici cu a suta parte de secundă în 48 de ore.*

Această *variație*, ori cât de mică, e *cunoscută* și nu înseamnă că un ceasornic nu e bun *dacă variază durata secundelor.* Valoarea lui de ceasornic bun constă în a avea *această variație constantă*, adică diferența *între variațiile în secunde*, arătată în 2 zile consecutive, să fie zero. Această diferență se numește *marșa diurnă* și *ceasornicul e perfect*, dacă *marșa diurnă este zero.* Și o marșă foarte mică arată un ceasornic foarte bun.

Marșa ceasornicelor din Paris, este de a *doua sută mie parte dintr'o secundă.*

Rostul *ceasoarnicelor bune*, având *o marșă* cât mai mică, își are locul *în navigație.*

Pe mare, spre a se găsi *punctul* sau locul unde află *o navă*, se face un *calcul* cu o *înălțime* deasupra orizontului, în raport cu o stea sau cu soarele, notând *ora* minutele și secundele ce le arată un *cronometru* (ceas bun) aflat la bord și supravegheat cu multă grije.

In un registru se înscrie zilnic, *diferența ce o arată în fiecare clipă acest cronometru*, (la care nimeni nu pune mâna ca să'i varieze ora) și ora primului meridian (Grenwich în Anglia).

Prin ajutorul acestei ore și înălțimea luată la soare sau stea, se face *calculul* de *longitudine*, sau cât suntem de *departe în timp* spre Est sau spre Vest de primul meridian. *Dela timp* se trece ușor la *grade de longitudine.*

Printr'un alt calcul se află pe ce *paralel* suntem, sau cât de departe de ecuator.

Prin amândouă calculele la un loc se găsește *punctul* sau longitudinea și latitudinea locului.

De aci se ține socoteală cu aproximație (calcul estimat) de mersul pe mare, până ce se face un nou calcul, care ne dă iar *punctul* exact.

Controlul conometrului de la bord se făcea înainte în fiecare port, cu un calcul special.

Azi se face și în mare prin telegrafia fără fir, care ne spune *cel puțin odată* în 24 de ore, *în o clipă dată*, ce *„oră are primul meridian“.* In această clipă când primim semnalul prin telegrafia fără fir, ne uităm la cronometrul nostru și *notăm* diferența. De aci deducem ce oră are primul meridian în diferite clipe ce urmează până a doua zi, când aflăm iar diferența cu semnalul primit în ziua următoare.

Telegrafia fără fir a mers mai departe: prin ea ni se spune dela uscat (dela stație) unde suntem noi, adică pe ce linie trasă pe mare dela stația cu care comunicăm. Prin două stații diferite, găsim (prin un calcul ușor la bord) exact *punctul* unde ne aflăm. Așa că nu mai e nevoe totdeauna *de conometre* și de calculele cu ajutorul lor.

In mijlocul oceanului trebuesc însă făcute calculele cu cronometrele.

Comandor Corneliu Buchholtzer.

introspecteze astfel, pentru a desvălui filoanele de întunericime, ce sfredelesc aurul cel mai de preț.

Ultimele versuri au prestigiul solemn, al unei sentințe universale aplicabilă fiecăruia dintre acei, ce au curajul să se cunoască. Cuprinde o ideie cu adâncă semnificație, căci în adevăr, cu cât atingi mirajul luminei, cu atât vezi că întunecimea moștenită nu a pierit cu totul din om.

Adeseori, personalitatea poetei se îndreaptă spre alt zăgaz: în căldura celei mai puternice inspirații, „femeia“ trăește tot atât de intens ca și poeta, formulând din adâncimile subconștientului, dorințele cele mai intime.

Ce îngingașe și justificate prin firescul lor, sunt dorințele din „Scrisorile“ apresate mamei:

Mă prinde uneori, dorul de-o casă,
Mă văd intre copii mei la masă
Alături, cel mai mic, un făt frumos,
Imi tinde dornic brațele de jos
Se trage către mine'ncetinel,
Mi-e cel mai drag căci seamănă cu el..
Din acest vis mă smulge așa de greu...
Simt c'am pierdut ce'n lume-a fost al meu.
Când vei ceti rândurile ce-am scris
Binecuvântă'ntârziatul vis
Ce nu se poate risipi de tot
Căci visul, mamă, visul ți-e nepot.

II

Să fi avut și eu un leagăn
Și un copilaș să-l strâng la piept
N'aș fi plătit și eu cu chinuri
Norocul meșter și nedrept?
N'aș fi avut și eu tărie
Să-i dau prisosul meu de viață
Și simțurile'ntinerite
Ca razele de dimineață?
Nu-i strecuram și eu în vine
Cristalul răului de munte
Nu-i dam o limbă și-o credință
Cu care lupta s'o înfrunte?
Nu coboram ca rândunica cu frimitura
cea dintâiu.
Nu-i străjuiam și eu ca tine
Nopțile lungi la căpătâiu?
N'aș fi iubit pe cel ce'n taina
Cununei mi-l încredința?
N'aș fi avut lumină'n suflet
Să prețuesc comoara mea?
Cu dorul meu am trecut pragul
Atâtor case și chilii;
L'am dus ca să-i arăt ce-i viața
Dar nu l'am putut încălzi...
Acum că și-a'mplinit menirea,
Cu jertfa vieții mele'ntregi
El ar cuprinde brațul arței
Pe toți orfanii lumii'ntregi..
Am renunțat atâtea doruri,
Și pe-un altar le-am grămădit,
Dar fericirea vieții mele
Mănâncă pâine de cerșit...

Am citat această poezie, căci ea răsfrânge toată tragedia celor mai nobile dorinți, pe care viața le strivește uneori cu ură, sau le zădărnicește înfăptuirea cum i-s'a întâmplat poetei.

Ce bine rezumă devotamentul iubitei și mamei! Să citească toți acei ce susțin neîntemeiata credință, că intelectualele au sufetul împietrit, față de cele mai intense sentimente femenine. Poeta nu exprimă aci numai sentimentele ei, ci înmănunchiază pe ale tuturor artistelor și intelectualelor, care în sufletul lor cultivă sentimentul de familie și maternitate, mai adânc de cum s'ar crede.

Numai dintr'o mare iubire pentru ce e nobil și frumos, pot isbucni accente ce ne farmecă și impun prin sinceritetea și forma poetică în care ne sunt înfățișate. Dar, după cum nici averea, rangul, fericirea nu i-au surâs încercatei poete, tot astfel nici iubirea nu i-a hărăzit decât regrete și zădărnicii.

Iubirea Mariei Cuțaa a fost o pasiune, pe care a cântat-o sfios, candid și totuși cu o adâncă rezonanță de durere.

O vreme, tu ce mi-ai albit ce soare
Din totul feciorelnicei iubirei,
Pe care l-au cernit apăsătoare
Furtunile risipitoarei firi,

A trebuit să treacă vremuri grele,
S'adoarmă'n mine cel din urmă dor,
Ca recitind astăzi cântecele mele
Să fiu stăpână pe iubirea lor..

Dar iubirea i-a stăpânit tot sufletul, și i-a luminat viața cu mirajul atâtor daruri înfrânte. O simte tresărind chiar în adâncimile firii, ca să-i surâdă din mugurii primăverii. Iată cum se adresează pământului, într'un elan desuprer mă nostalgie:

Pământule, aș vrea să-ți fiu clăcaș
Cu braț de fier și inimă de pară
Dor și-a făcut în pieptul meu sălaș
Un dor și-un vis frumos deprimăvară...

Un vis curat ca ne-'nțelesul crin
Ce-i sărutat de-al dimineței soare
Și-un dor pribeag ca fluturi ce vin
Si se opresc în sbor din floare'n floare

Cu intuiția sublimă, a iluminaților, pricepe însă, că suferința este licoarea ce spumegă în cel mai ales nectar, și atunci, din cupa vrăjită a iubirii, poeta soarele numai durerea și resemnarea:

Cetesc în ochii tăi ca într'o carte
Am înțeles amorul tău întreg
La ce-mi scurtezi din razele de soare
Dacă m'ai învățat să te înțeleg...

O, de-aș avea putere în aste clipe
Să frâng tăria vechiului dușman,
I-ar crește sufletului meu aripe,
Ne-am regăsi la umbra de platan,

Ai lămuri dorințele deșarte
S'ar pierde amintiri. a-și rămânea
O foaie albă ruptă dintr'o carte
Și tu ai scrie dragostea pe ea.

Ar trebui să cităm mai toate poeziile din cele două volume, ca să putem înfățișa variata gamă de simțiri alese, ce vibrează în poezia Mariei Cuțan. Este însă destul de cunoscută și publicul s'a putut convinge că în Maria Cuțan, literatura noastră are un talent de mari proporții. Impreună cu Iosif, ne-a dăruit o poezie de esență superioară, clasică prin simplicitatea formei, cât și prin duioșia și seninătatea cântecului turnat în tipare desăvârșite.

Din cizelarea fiecărui vers, limba reese cu o limpezime de cristal, ce refrânge o infinitate de nuanțe în perfectă armonie cu fondul.

Cântarea sa isbucnește pe neașteptate din adâncuri de suflet și asememeni unei fântâni arteziene împrăștie în stropi de adevărată și suavă poezie.

Fie care strop refractă un curcubeu de lumină lăuntrică, voalat de o durere sau o nădejde frântă. Oricum ceiace pornește din suflet se întoarce tot la suflet.

De aceia opera Mariei Cuțan va trăi în literatura noastră, atât timp cât sufletul românesc se va putea regăsi, resfrânt și tălmăcit de cele mai alese vlăstare ale lui.

Agatha Grigorescu

Mișcarea antialcoolică din Bucovina

Țărănimea bucovineană se ridică în mod vrednic împotriva alcoolismului

Toată lumea știe că cel mai mare rău care sapă temelia neamului nostru este consumarea prea mare a rachiului, a țuicii, a tot ceeace se numește băutură alcoolică. Patima beției e răspândită pretutindeni în lume, dar nicăieri—poate—așa de mult ca în România, iar din întreega România, ca în Bucovina.

De ce tocmai în Bucovina? Poate pentrucă în aceastâ regiune sânt mai multe fabrici de spirt, desigur însă, fiindcă stăpânirea austriacă n'a avut nici un interes să ferească populația românească de alcool.

Dacă stăpânirea a rămas nepăsătoare, nu tot așa au stat și intelectualii români din această provincie, deoarece și-au dat seama că patima beției duce neamul nostru la stângere. Lupta împotriva alcoolismului a început de timpuriu. Și aici e locul să amintim câteva nume de luptători, să ne aducem aminte de preotul de binecuvântată amintire, *C. Morariu. de țăranul Sainciuc din Mahala* (jud. Cernăuți), pe care poporul îl numea „proorocul dela Mahala“ și care a cutreerat desculț și gol satele Bucovinei predicând și fulgerând împotriva băuturei. Dușmanii lui, — mulți și înverșunați,—au reușit să-i scornească nume de nebun și iluminatul țăran s'a stins într'un spital de nebuni.

Din cei cari mai trăesc să amintim pe *venerabilul profesor Grigore Halip* — încărunțit în această luptă, pe *profesorul Dolinschi* și alții.

După răsboi, alcoolismul a devenit în Bucovina și mai îngrozitor. In timpul răsboiului, țărănimea bucovineană a văzut apărând o viață mai liberă, a cunoscut moravuri mai destrăbalate. Ceeace a contribuit la demoralizarea vieții țărănești, a fost atragerea sătenilor înspre fabrici. Aproape nu există sat în Bucovina care să nu aibă o fabrică de cherestea sau altă industrie cât de mică. La aceste fabrici țăranul a început să câștige mult și ușor.

In măsură ce alcoolismul se răspândea tot mai mult la sate lupta împotriva lui lua forme din ce în ce mai lămurite.

Și aici se impune un nume care trebue să fie pomenit. Este avocatul de Solca (județul Suceava) d. Ambros Comoroșan, care de câțiva ani în șir cutreeră satele Bucovinei și predică cuvântul împotriva beției. Poposește în fiecare Duminică tot în câte un sat bucovinean, unde adună oamenii și le vorbește despre marea primejdie a beției și marele folos al meseriilor.

Dela acțiunile izolate și inimoase ale unor oameni, s'a început organizarea unet mari mișcări antialcoolice. Mișcarea a pornit dela înființarea unor societăți antialcoolice, numite trezvii. Acestea sânt alcătuite în baza unui statut tip, pe care l'a dat la iveală și l-a răspândit d. Bidnei funcționar la prefectura Cernăuți și adevăratul îndrumător al mișcării antialcolice din Bucovina. Membrii trezviilor jură să nu bea și să caute pe toate căile ca să desvețe și pe alți oameni de această urâtă deprindere. Membrii trezviilor mai supraveghează crâșmele, denunțând orice abatere ale crâșmarilor dela dispozițiunile legilor. In deosebi trezviștii se străduesc să închidă crâșmele în zile de sărbătoare și opresc pe crâșmari de a vinde rachiu pe ascuns. Astfel de trezvii se întemeiază încetul cu încetul aproape în fiecare comună, cel puțin acesta este scumpul gând al conducătorilor. Foarte multe sate din Bucovina au astfel de trezvii și mai ales în nordul Bucovinei, în deosebi în județul Cernăuți. Faptul se explică prin împrejurarea că înfăptuitorul trezviilor, d. Bidnei, prin postul ce-l ocupă este mai aproape de această parte a Bucovinei. Să nu se creadă însă că partea de jos a Bucovinei este lăsată mai pre jos. Organizarea județului Rădăuți este legată de alt nume, de numele unui țăran cu tragere de inimă pentru neam, Teodor Hrib din Arbore. Acest țăran, ca un adevărat apostol, cutreeră satele pe jos, stă de vorbă cu oamenii, îi îndemnă, îi sfătuește și-i convinge să se organizeze în trezvii. El nu lucrează numai în Bucovina. In vara aceasta a cutreerat pe jos întreg Maramureșul ca să cunoască populația de acolo. A venit din acele părți și ne-a adus vești triste, îngrozitor de triste, care s'ar putea rezuma în aceste înspăimântătoare cuvinte: *neamul nostru din Maramureș. de unde au dăscălecat voevozii întemeietori de neam, se stinge zi cu zi în urma beției.*

In postul mare a anului acestuia, trezvia dela Cernăuți a organizat o serie de conferințe în localul Liceului Real Ortodox, la care au vorbit profesori, preoți, medici, avocați despre relele alcoolismului. Aceste conferințe au apărut de curând în broșuri.

Roadele acestei acțiuni antialcoolice au și început să se arate. Mai întâi autoritățile au început să se gândească la pericolul alcoolului. Incă de acum câțiva ani prefecturile din Bucovina au dat ordine hotărâte ca în zilele de târg, toate crâșmele să fie închise dela ora 4 după amiază, pentru că s'a constatat că până la această oră țăranul târguește de obicei, iar de aici înainte se înfundă în crâșme, unde-și bea tot ce a câștigat cu vânzările de peste zi. Inchizând crâșmele i s'a luat prilejul de a-și cheltui banul și ucide sănătatea.

C. Longhin
Profesor

Din Timişoara

Înălţătoarea manifestare ostăşească dela 8 Noembrie

Apropierea sufletească între ofiţerii activi şi cei de rezervă

Din iniţiativa domnilor Colonel Sâmboteanu Ion, Comandantul Reg. 10 Roşiori, Col. Negrea Victor, Comand. Cercului Recrutare Timişoara şi inginer Dion Mardan, profesor la Scoala Politechnică din Timişoara şi Preşedintele «Uniunei Ofiţerilor de rezervă Secţia Timişoara», s'a organizat o reuniune, sub forma unei şezători culturale-artistice, cu scopul de a se face apropierea sufletească între ofiţerii activi şi cei de rezervă.

Şezătoarea, numită: «Şezătoarea M. S. Regelui Mihai I», a avut loc în sala de teatru, cinema şi şezători a «Casei Ostăşeşti», construită din indemnul şi voinţa d-lui Colonel Ion Sâmboteanu.

Pe o scenă stabilă, aranjată ca la orice teatru, s-a desfăşurat un grandios program cultural şi naţional, cu artişti din mijlocul ofiţerilor, reangajaţilor şi trupei din regimentul 10 Roşiori.

Şezătoarea este deschisă cu Imnul Regal cântat de corul format din ofiţeri, dela lt.-colonel până la sublocotenent. Urmează apoi un tablou, apoteoza unirei din piesa «Pui de lei» executat de reangajaţii şi soţiile lor. Lt.-Colonel G. Ionescu Radu invalid din război, vorbeşte de însemnătatea zilei, atât ca onomastică a M. S. Regelui Mihai. căruia roagă pe Dumnezeu să-i dăruiască pe lângă o sănătate de granit, înţelepciunea lui Mircea, Ştefan cel Mare şi străbunicului Său Regele Carol I, Cravura lui Mihai Viteazu al cărui nume îl poartă, bravura şi iubirea sfântă de ţară şi popor a Marelui Său bunic Regele Ferdinand I şi Bunicei Sale M. S. Regina Maria, simbolul intregirei naţionale şi iubirei de popor şi ţară.

Programul urmează cu un asalt de sabie, o piesă de teatru «Ţăranul boer» recitări etc., spre uimirea asistenţilor şi înălţarea sufletească a tuturor.

Un mare efect şi de mare importanţă din punct de vedere al educaţiunei naţionale, culturei profesionale, a făcut citirea jurnalului de noutăţi de către d. Locot. Gaiu Eugen. D-sa, arată numeroasei asistenţe tot ceeace s'a petrecut în ultimul timp în ţară şi afară de hotarele ei. Astfel arată importanţa congresului presei latine, ţinut la noi în ţară. Cu argumente serioase şi convingătoare arată pericolul şi problema bolşevicilor, precum şi turburările puse la cale de ei în China, Colonii, Maroc etc.

Cu o deosebită pricepere presintă apoi procesul optanţilor unguri, a acelora ce dela războiu încoace aduc diferite pâri în contra noastră la Liga Naţiunilor.

Iar ca încoronare a acestor comunicări, ne vorbeşte de ultima invenţiune în aviaţie, de nişte tuburi care adaptate aparatului îl va feri de căderile catastrofale.

Şezătoarea a fost încheiată de către Domnul Colonel Sâmboteanu, care arată că oştirea nu se ocupă de a face din ostaşii săi, numai buni mânuitori de arme de războiu, ci ofiţerimea se ocupă şi încă în chip temeinic de ridicarea morală, culturală şi desăvârşirea educaţiunei sentimentelor superioare şi a celui naţional, ajungând la concluzia că a avut toată dreptatea acel care a spus că «*Oştirea este cea mai mare şcoală a naţiunei*».

Domnia-sa face apoi apel la ofiţerii de rezervă, ca să ţină strânsă legătura cu ofiţerii activi, pentru întărirea solidarităţei şi camaraderiei. Să răspundă din convingere şi cu drag la asemenea chemări de înălţare sufletească şi înfrăţire, să răspundă conştiincios la chemările de concentrări şi manevre şi să se ţină la curent cu progresele technicei, instrucţiei şi tacticei militare.

«Este un început, este piatra fundamentală pe care Comandantul Reg. 10 Roşinri din Timişoara o pune cu temei împreună cu ofiţerii din acel regiment, în acest colţ de ţară din apropierea frontierei».

De altfel în sala de teatru-cinema a Casei Ostăşeşti dela Regimentul 10 Roşiori din Timişoara, operă care se datoreşte absolut puterei de muncă şi patritismul d-lui Colonel Ion Sâmboteanu, Comandantul Regimentului şi subalternilor săi, au loc dese asemenea şezători. Domnia sa şi-a asigurat dealtfel şi concursul câtor-va conferenţiari şi oameni de ştiinţă, care să colaboreze la înălţarea culturală, morală şi naţională a ostaşilor.

Masa camaradereasca

După şezătoarea dela 8 Noembrie 1927, seara, s'a dat o masă camaradereasca la care au luat parte ofiţerii activi şi cei din rezervă.

Intr'o atmosferă curat frăţească şi cu sentimentul «Uniţi ca pe front» s'au petrecut 3 ore într'o înălţătoare armonie.

Au vorbit d-nii Inginer Mardan, Subprefect Boleanţu, Colonel Vişioreanu Comandantul Brigăzei de Roşiori, Lt.-Col. invalid din războiu Ionescu Radu, Colonel Georgescu Pion, Comandantul Şcoalei pregătitoare de Ofiţeri de Artilerie, Fisch şi Profesorul Stănculescu. Cu toţii au prea mărit faptele eroice ale Regelui Ferdinand Cel Mare şi *ostaşilor Săi, virtuţile poporului* român, puterea solidarităţei în armată, dragostea de ţară care trebue să lege pe toţi cari trăesc între hotarele ei, credinţa în: *Patrie, Drapel şi Re'e*, simbol al unităţei şi tăriei neamului.

Domnul Colonel Sâmboteanu a încheiat seria cuvântărilor făcând apel la camarazii rezervişti de a ţine strâns contactui cu cei activi, de a răspunde la chemări, de a se ţine la curent cu toate noutăţile în domeniul instrucţiei, technicei şi tacticei militare.

A fost o reuniune în care au domnit dragostea frăţească, încrederea, armonia şi entusiasmul.

G. I. R. — Grenadirul

Adunarea generală a cântăreţilor bisericeşti din oraşul şi judeţul Botoşani

La 27 Octombrie a. c., au avut adunarea generală cântăreţii din oraşul şi judeţul Botoşani.

Dimineaţa, la ora 11, a fost oficiat la catedrală, un Te-Deum, de către s. s. S. pr. Alex. Simionescu, protoereul judeţului, asistat de preoţii Gheorghiu şi Nepotescu.

După Te-Dedeum, cucernicul protoereu a rostit o frumoasă şi instructivă cuvântare despre „*Rolul şi activitatea cântăreţilor bisericeşti*". Din partea cântăreţilor au răspuns d l Const. Clopotaru, preşedintele filialei, care, în cuvinte bine simţite, a arătat „*Rolul cântăreţului în societate*"; foloasele ce el le poate avea prin asociaţie, şi motivele pentru cari a fost întocmit şi pus în aplicare un program cultural. Centrala Bucureşti, prin d-l Dimitrie Achihăitei, trimite salutul său.

La ora 2 d. a. în localul Şcoalei de cântăreţi, în faţa unei afluenţe neobişnuit de mari şi în prezenţa cucernicului protoereu al judeţului, s'au deschis conferinţele culturale.

D-l Const. Clopotaru, preşedintele filialei, a vorbit despre solidaritatea tuturor cântăreţilor, arătând că, prin unire, s'ar putea câpăta multe: s'ar putea completa cultura prin conferinţele culturale ce se inaugurează şi s'ar putea vădi cu mai multă uşurinţă drepturile de cari, de cele mai multe ori, cântăreţii bisericeşti sunt lipsiţi.

D-sa a adus tot deodată mulţumiri cucernicului protoereu pentru bună voinţa ce o arată mişcării culturale a cântăreţilor bisericeşti şi pentru convocarea cântăreţilor la aceste conferinţe.

D-l D. Achihăitei, cântăreţ, student la Politechnică, delegat al Centralei Bucureşti, a adus salutul Centralei, arătând că Centrala, prin glasul preşedintelui sau, d. Ioan Popescu-Pasăre, se mândreşte mândră de activitatea cântăreţilor botoşeneni.

S'au cântat, apoi, câteva bucăţi muzicale bisericeşti. In special a atras atenţiunea Heruvicul pe trei voci, aranjat de d-l D. Achihăitei.

Autorul fiind de faţă, i s'a făcut o călduroasă manifestaţie de simpatie.

Şcoala de cântăreţi, sub conducerea d-lui Neculai Traian, cântăreţ şi profesor, şi-a dat şi ea tributul, contribuind cu succes la această manifestaţie culturală.

Conferinţa ţinută de d-l Ioan Răuţu, „*Despre drepturile şi îndatoririle cântăreţilor bisericeşti*", a plăcut mult asistenţei, care i-a subliniat concluziile prin aplauze bine meritate.

Conferinţa ţinută de d-l Const. Clopotaru, „*Despre asociaţie*", a fost de asemenea, răsplătită călduros, prin aplauzele colegilor d-sale, cari au ţinut să-i mulţumească astfel şi pentru serviciile aduse asociaţiei în calitate de preşedinte. D-sa a insistat asupra înfiinţării unui Cămin judeţean, cerând membrilor asociaţiei să i-a exemple bune din alte părţi şi să nu pregete în stăruinţa lor ca un atare cămin să ia fiinţă.

Intrând în ordinea de zi, d-l Clopotaru a făcut darea de seamă a societăţii, pe care majoritatea absolută a aprobat-o dând Consiliului cuvenita descărcare de gestiunea sa.

La rând venind apoi chestiunea alegerii noului Consiliu de administraţie, d. Clopotaru a lăsat liberă alegerea, declarând că nu mai candidează. Cântăreţii în unanimitate au respins această propunere, hotărîud menţinerea actualului comitet, în fruntea cu harnicul lui preşedinte Const. Clopotaru, cărora le-au adus toate mulţumirile pentru marile servicii făcute. Consiliul a fost completat cu d-l Ioan Constantinescu.

Cântăreţii cerând obligativitatea conferinţelor culturale, cucernicul protoereu, de faţă fiind, a promis-o şi, ca încheere, făcând rezumatul desbaterilor, a arătat că este foarte mulţumit de felul cum s'a desfăşurat programul cultural şi de modul cum preşedintele filialei l-a întocmit; a arătat apoi foloasele frumoase ce le-ar putea trage cântăreţul de pe urma acestor conferinţe.

Cântăreţii bisericeşti au dat dovadă, cu prilejul acestei adunări generale, de perfectă solidaritate şi de deplină conştiinţă a datoriei, în ce priveşte rolul lor social.

La plecarea cucernicului protoereu, cântăreţii i-au făcut o manifestaţie călduroasă de simpatie.

V. Chirică

Din Rădăuţi

Sfinţirea temeliei unei noui biserici

La sfârşitul lunei trecute s'a sfinţit cu mare alaiu temelia noui biserici din capitala judeţului Rădăuţi, de către I. P. S. S. Mitropolitul Nectarie al Bucovinei, asistat de C. S. Arhimandritul mitrofor dr. Ortizie Popescu dela mânăstirea Suceviţa şi inspectorul misionar dr. I. Puiu. Printre oaspeţi a fost d. dr. Ion Nistor, ministru de lucrări publice şi toţi parlamentarii judeţului.

După predica festivă rostită de părinte Victor Cocinski, au cuvântat I. P. S. S. Mitropolitul Nectarie, d. Ministru Nistor şi senatorul Calimachi.

Din cuvintele tuturor s'a putut desprinde învăţătura că omul numai prin muncă neobosită şi prin jertfe poate să-şi înalţe sufletul şi să-şi veşnicească pomenirea printre generaţiile viitoare. Precum atâtea opere măreţe de ale înaintaşilor noştri, tot aşa şi mai ales vechea biserică din Rădăuţi, zidită înainte cu 567 ani de către descălicătorul Moldovei Voevodul Bogdan cel Bătrân, este o dovadă vie despre străduinţele pline de jertfe, dară şi încununate de izbândă ale strămoşilor noştri pentru binele urmaşilor.

Sfinţii de pe pereţii acestei catedrale şi pietrile din pardoseala ei, a spus d-l Ministru Nistor, au auzit rugăciunile pe care strămoşii în frunte cu vitejii şi evlavioşii lor voevozi, le-au rostit în vreme de restrişte cu toată căldura sufletului lor, îngenuchind cu evlavie în acest sfânt locaş.

Se cuvine deci ca pe temelia care s'a sfinţit astăzi, râvna noastră să ridice cât de curând o biserică măreaţă şi falnică, care va putea povesti urmaşilor noştri din viitorul apropiat şi cel mai îndepărtat, despre evlavia noastră, despre dărnicia inimei noastre, despre tăria creştinească a sufletului nostru.

*

Credincioşii au început să-şi dea obolul, şi pilda lor va fi urmată fără îndoială şi de alţii, spre cinstirea neamului şi a credinţei străbune.

Bucovineanul

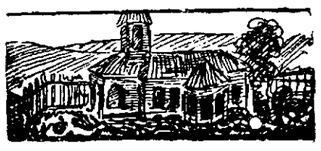

Prin Basarabia Culturală

In comuna Camenca din judeţul Orhei a avut loc zilele trecute sfinţirea bisericii şi inaugurarea bibliotecii populare a societăţii culturale «Astra» dela Sibiu Biserica a fost ridicată prin stăruinţa vrednicului preot Mina Tăruş de cei 180 de gospodari credincioşi şi harnici din Camenca. Biserica a fost ridicată în timp de un an şi s'a cheltuit cu ea peste 700 mii de lei.

Un cuvânt de laudă se cuvine inginerului Gh. Buciuşcan care a muncit la ridicarea sfântului locaş.

Solemnitatea sfinţirii a fost oficiată de I. P. S. Sa Arhiepiscopul Gurie, asistat de un mare număr de preoţi. Au participat o mulţime de săteni din împrejurimi precum şi numeroase personalităţi din Orhei şi Chişinău.

Arhiepiscopul Gurie a ţinut o scurtă şi emoţionantă predică îndemnând pe săteni să fie supuşi şi credincioşi Bisericii, Tronului şi Neamului.

După serviciul divin s'a dat o masă la şcoală, iar apoi s'a desfăşurat partea a doua a programului zilei: inaugurarea bibliotecii «Astra».

D. profesor Onisifor Ghibu însoţit de alţi fruntaşi grupaţi în jurul „Astrei" a ţinut la Tighina o interesantă conferinţă despre «Cultura Românească în Basarabia», făcând un scurt istoric al asociaţiunii «Astra». A scos în evidenţă rolul important jucat de această societate în Ardeal pentru pregătirea conştiinţei şi a sufletului poporului românesc.

Vechiul comitet al despărţământului Tighina şi-a depus apoi mandatul şi s'a procedat la alegerea noului comitet al despărţământului «Astrei».

Intelectualii împreună cu d. profesor Ghibu au vizitat cercul cultural «Astra» al lucrătorilor dela atelierele C. F. R.

Acest cerc înfiinţat din iniţiativa d-lui inginer Poenaru, prezintă o particularitate deosebită. Intr'un vagon amenajat admirabil îşi are sediul atât cercul cât şi bibliotoca proprie care numără vreo 7-800 volume, lucrări alese şi toate legate. Acest cerc are peste 250 de membri şi posedă o fanfară proprie. Sute de volume au fost citite de membrii săi în descursul anului. Iată un exemplu demn de imitat.

* * *

La Cetatea-Albă, în sala căminului cultural s'a ţinut a doua conferinţă din ciclul anunţat pentru anul acesta.

A vorbit institutorul Thodor Iacobescu, fost deputat, despre «Basarabia sub raportul naţional cultural românesc pe vremea stăpânirei ruseşti».

Conferinţiarul evocând trecutul plin de lupte şi jertfe timp de un secol — a scos în relief munca şi sufletul pus de câţiva intelectuali singuratici în tot acel timp pentru păstrarea caracterului etnic al norodului moldovenesc şi pentru luminarea lui.

Conferinţa s'a încheiat cu un îndemn către generaţia cultă de azi, ridicată din pătura rurală, ca să nu piardă legătura cu poporul.

* * *

—«Societatea muzicală «Filarmonica» a deschis stagiunea 1927—28 cu o «serată muzicală» în sala şcoalei de muzică, Sâmbătă 22 Octombrie.

Au cântat: d-na Championi, directoarea şcolii de muzică şi d-ra Gassert la piano, d-ra Brodschi, cânto şi d. Muller, primul violonist al orchestrei simfonice a societăţii.

Cântăreţii au interpretat artistic bucăţi din Brediceanu, Tchaicovschi, Liszt, Rahnamicov şi Grieg.

C. U.

Din Bălţi

CULTURALE

Cu ocazia comemorări morţii Domnitorului Grigore Al. Ghica, s'au organizat serbări culturale în diferite centre. Astfel în comuna Nicoreni, vrednicul învăţător Ciobanu Ilie, a ţinut o conferinţă festivă despre moartea Domnitorului şi răpirea Bucovinei. Pe lângă programul variat şi destul de bogat cu recitări, dansuri naţionale etc., a mai vorbit şi profesorul şcoalei normale d. Grămadă Nicolai, despre: Rolul şcoalei şi al bisericei în educarea masselor şi combaterea Inochentismului (o sectă religioasă).

Ştiri din ţară şi din alte ţări

Moartea lui I. I. C. Brătianu

Miercuri dimineaţa la orele 6.45, I. I. C. Brătianu, şeful partidului naţional-liberal şi preşedintele Consiliului de Miniştri, a încetat din viaţă.

Rămăşiţele pământeşti vor fi înmormântate Duminică la Florica.

Ţara întreagă plânge moartea timpurie a aceluia care a fost sfetnicul Tronului în momentele cele mai grele prin care a trecut neamul.

Domnul, odihnească-l în împărăţia sa.

*

Zece ani de la Unirea Basarabiei

Luni s'a sărbătorit la Chişinău, în cadrul unor impresionante festivităţi, zece ani dela alipirea ţinutului dintre Prut şi Nistru la Patria Mumă. Au luat parte toţi foştii deputaţi ai Sfatului Ţării, sub preşedinţia d-lui I. Pelivan. Primul care a luat cuvântul a fost P. S. S. Episcopul Gurie, după care au vorbit d-nii Pan Halipa, Vladimir Cristu, Const. Stere şi alţii, arătând împrejurările istorice, cari au dus la alipirea Basarabiei.

După masă, la orele 5, întreaga asistenţă s'a întrunit în localul Liceului No. 3, unde pe vremuri era sediul Sfatului Ţării, iar seara la primăria oraşului, s'a dat o mare masă, cu care ocazie d. Gherman Pântea, primarul oraşului şi fostul ministru de războiu în guvernul republicei moldoveneşti a rostit un inimos discurs, în care a arătat drepturile României asupra Basarabiei.

*

Alcoolismul în nordul Ardealului

Se ştie că în partea de sus a Ardealului, mai cu seamă în Satu Mare, Salaj şi o parte din Bihor şi Maramureş, populaţia are un bun isvor de venituri din comerţul de mere, de unde veneau mii de vagoane în fiecare an, iar o bună parte din ele erau trimise peste graniţă, în Austria şi Germania.

Anul acesta recolta de fructe a fost cât se poate de bogată, dar nu s'a prezentat cumpărători decât pentru unele de calitate superioară. Celelalte au rămas nevândute. Pentru a nu-şi pierde veniturile, ţăranii le transformă în rachiu, aşa că acum, în aceste regiuni, în loc de alte îndeletniciri, săteanul se ocupă cu băutul otrăvei pe care a scos-o din merele nevândute.

Toţi ai casei beau: dela bătrân până la ultimul copil. Ba s'au văzut cazuri când copii se „cinstesc între ei la şcoală, cu rachiul furat de acasă".

E timpul ca această situaţie să înceteze, cu atât mai vârtos cu cât condiţiunile de fabricare a rachiurilor sunt prevăzute într'o lege nouă. N'ar fi oare mai bine ca din fructele nevândute să se facă marmeladă şi magiun?

*

Către cititorii şi abonaţii noştri

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, să ne trimeată plata abonamentelor rămase în urmă, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

*

Conferinţa preoţilor din jud. Argeş

Zilele trecute preoţii din judeţul Argeş s'au adunat la Piteşti sub preşedinţia părintelui referent cultural dr. P. Vintilescu pentru a se consfătui asupra a două chestiuni în legătură cu progresul poporului român prin ajutorul bisericei. Prima problemă discutată a fost Sfânta Impărtăşanie ca mijloc de sfinţire pentru individ, familie şi societate, iar a doua se referă la mijloacele de întrebuinţat spse a se păstra o cât mai strânsă legătură între credincioşi şi biserică.

La discuţiuni au luat parte un mare număr de preoţi, ceeace dovedeşte că preoţii argeşeni se interesează în deaproape de bunul mers al bisericei şi al neamului.

Cărturari, cari voiţi luminarea poporului, răspândiţi această foae cât mai mult. Aveţi o datorie cetăţenească să veniţi în ajutorul acelora care au nevoie de carte, căci numai prin carte se fericeşte un popor. Indemnaţi pe sătenii cari ştiu să citească să primească în casa lor: „CULTURA POPORULUI". Ea este un prietin bun, un sfătu tor cinstit. Din paginile ei se revarsă dragostea către biserica creştină, dragostea către ţară.

Câte şcoli de agriculiură avem în ţară

Prin noua lege de reformă agrară, s'a simţit din ce în ce mai mult nevoia măririi numărului şcoalelor de agricultură.

An de an se înfiinţează noui şcoli, unde tinerii îşi pot câpăta cunoştinţele necesare pentru a se îndrepta agricultura ţării pe calea progresului. Astfel după o ultimă statistică, avem în toată ţara trei şcolii superioare (academii), patru medii, 14 elementare, una de iarnă şi 18 de economie casnică. In cursul anului trecut au urmat aceste şcoli 5000 de elevi.

*

Străinii, cari ne vin în ţară, nu vin de dragul ochilor noştri; au de câştigat aci, uneori foarte uşor, bani mulţi, din folosirea unor bunuri, nofolosite de noi. Ei n'au nici o vină; aşa se întâmplă pretutindeni, unde stăpânii *unor bunuri rodnice nu ştiu* să facă bani din aurul pe care'l au la îndemână. Dreptate, să-i urâm pe străini, n'am avea; dar datoria sa ne dăm seama de păcatele şi greşelile noastre o avem cu tot dinadinsul.

Numai în şase luni de zile, dela 1 Ianuarie până la sfârşitul lui Iunie, anul acesta, au intrat în ţară, la noi, 5084 străini, între cari şi 2120 bulgari, toţi grădinari.

Sunt de vină aceşti bulgari, cari vin, stau doi-trei ani aici, şi pleacă apoi cu averi de sute de mii de lei, spre a-şi îmbogăţi gospodăriile de acasă şi ţara? Sau sunt de vină fruntaşii vieţii noastre rurale, cari nu îndeamnă pe ţărani, fie la grădinărit individual când aceştia au pământ prielnic şi capital, fie la întreprinderi de grădinărit cooperative?

In faptul că grădinăriile bulgarilor merg şi dau câştiguri mari, avem dovada că şi ale românilor ar putea să meargă şi să dea câştiguri tot atât de frumoase.

*

Moartea lui V. A. Gâdei

Ne-a părăsit înainte de vreme unul dintre cei mai de seamă funcţionari ai Statului. V. A. Gâdei, fost primul director al Casei Centrale a meseriilor, a cunoscut mai mult ca oricare altul ce înseamnă nerecunoştinţa camenilor, el care o viaţă întreagă n'a avut decât gândul curat de a face binele de a lupta, pentru ridicarea păturei noastre muncitoreşti. Memoria lui însă va rămâne veşnică, pentrucă a muncit cinstit şi a clădit în viaţă. Aibă-l Domnul în paza Lui.

*

Moartea unei învăţătoare

După 13 ani de slujbă pe ogorul culturii româneşti, învăţătoarea Maria Andrieş din Satul Frăsineşti, judeţul Lăpuşna a trecut în Via Domnului, în cursul lunei trecute.

Slujba prohodului a fost săvârşită de către preoţii Gh. Scaleţchi şi Gh. Cusciuc, de faţă fiind sătenii, rudele şi şcolarii ce au cunoscut-o.

Domnul s'o odihnească întru împărăţia sa.

*

O gară nimicită de un munte

In apropiere de oraşul Coşice (Cehoslocacia) se afia până mai zilele trecute gara Halom, care a fost complect sfărâmată de un munte din apropiere, care, nu se ştie din ce cauze, s'a prăbuşit. Au început să se rostogolească depe vârful muntelui bolovani cât casele, cari au distrus totul în drumul lor. Vagoanele ce se aflau în faţa gării au fost nimicite precum şi gara cu toate împrejurimile ei. In momentul când muntele se roştogolea mai cu furie, se apropiă de gară un tren de persoane, care a putut fi oprit de a intra în gura morţii, datorită eroismului unui cantonier. Au sosit două trenuri de muncitori spre a da ajutoare, însă lucrurile merg foarte greu şi numai cu dinamită se poate deschide calea.

*

Preţul abonamentelor: lei 200 pentru învăţători, preoţi, studenţi, şi săteni; lei 300 pentru autorităţile săteşti; lei 400 pentru instituţii particulare şi de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii aceslei foi.

Fraţii din America nu-şi uită credinţa străbună

In Detroit (America) există cea mai mare şi mai frumoasă biserică românească din America. Fiind nevoie de oarece reparaţiuni, câţiva oameni de bine au dat materialul trebuincios în mod gratuit. Vopseaua a fost dată de către Gr. Campa şi David Zaharia, piatra de către Gh. Magiar. preşedintele parochiei şi Ştefan Preda, iar lucrările s'au executat sub supraveghirea unui comitet format din d-nii Theodor Dobrea, M. Vidam, Ştefan Preda şi V. Vlad. Vopsirea intrărilor va fi executată de părintele Al. Ştefan Opreanu, parochul bisericei, în mod gratuit.

Se cuvine toată lauda acestor inimoşi Români, cari nu-şi uită credinţa strămoşească, — ori unde ar fi aruncaţi de viaţă.

*

Nici odată nu este prea târziu

O femeie din Belgia, cu numele Ista, a trebuit ca toată viaţa ei să muncească din greu ca să şi câştige pânea zilnică. De aceia în tinereţe n'a putut umbla la şcoală, aşa că nu ştia carte de loc.

Implinind 70 ani şi puterile nemai ajutând-o ca să poată munci în fabrică, s'a gândit să se ducă la şcoală. Invăţătorul a primit-o bucuros şi a aşezat-o printre ceilalţi şcolari, copii. După un an de învăţătură a ajuns să scrie şi să citească destul de bine, iar la examen a reuşit cea dintâi. In felul acesta, de acum înainte îşi va putea câştiga pânea cu mult mai uşor.

Nici odată nu este prea târziu, pentru ca omul să se împărtăşească din binefacerile cărţii.

*

Viitorul răsboiu

La o adunare a societăţii „*British-Israelites*" din Londra, unul din vorbitori, Basil Steward, a prezis că viitorul răsboiu va începe în cursul anului 1928 şi anume în ziua de 28 Maiu şi va continua până în anul 1936. Anglia, cu ajutorul celorlalte ţări, a spus Steward, va învinge pe Rusia, ştergând-o depe faţa pământului. Afirmaţiile făcute s'ar baza pe anumite socoteli biblice.

*

Cel mai mare diamant din lume a fost descoperit

Un mare învăţat Koslow a anunţat nu de mult, că ar fi descoperit, în urma unor săpături îndelungate, mormântul celui mai mare conducător a hoardelor mongole depe vremuri, a lui Giugis-Khan. Dintr'un tunel lung de 400 metri se pătrunde într'o cameră, unde pe o masă mare de aur se găseşte un sicriu de fier, înlăuntrul lui unul de fier, înlăuntrul acestuia unul de argint iar în acesta unul de aur în care se găseşte corpul fostului han. In camera în care se găseşte sicriul hanului, s'au descoperit o mulţime de bogăţii şi pietre preţioase, vase de argint şi de aur precum şi un diamant albastru, mare cât un ou de găină, care se crede că este cel mai mare diamant din lume.

*

Din Tg. Jiu

In ziua de 30 Oct., centrul parohial Tg.-Jiu a organizat cu concursul şcoalei normale, o serbare religioasă naţională.

De dimineaţă, clerul oraşului a oficiat serviciul liturgic la biserica „Sf. Treime". A urmat o predică a zilei, iar la ora 11 s'a făcut un parastas pentru eroii Neamului şi pentru Domnitorul Grigore Ghica, cu prilejul comemorării a 150 ani de la moartea sa.

După masă a avut loc serbarea la şc. normală. Pr. Iacob Cureleanu a conferenţiat despre *Dragostea creştină ca virtute hotărâtoare pentru înfăptuirea şi menţinerea solidarităţi sociale*", iar d. Vasile Isac, profesor la şc. normală a vorbit despre „*Grigore Ghica Vodă*". Pr. Victor Dobrescu, protoercul judeţului, a făcut tâlmăciri din sf. Scriptură. Câţiva elevi au recitat şi declamat, iar orhestra şc. normale, sub conducerea maestrului I. Armăşescu, a executat mai multe bucăţi.

1542 Tiparul «OLTENIA», Bucureşti